

מגילת ספרי חסידות

פאר

מקדושים

וישלה

מגילת ספרי חסידות
מקדושים

ספר
דגל מחנה
אפרים

מערכת 'פאר מקדושים'

ראש המערכת

הגה"ח מוהר"ר ישראל מנחם אלטר שליט"א

עורך ראשי

הרב משה יהודה קרול

עורך אחראי

הרב טוביה פריינד

חברי ועדת היגוי

הגה"ח רבי יחיאל בויס שליט"א

הגה"ח רבי יוחנן גורארי' שליט"א

הגה"ח רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א

הגה"ח רבי מנחם מענדל ויזניצער שליט"א

הגה"ח רבי יעקב דוד וינטרוב שליט"א

הגה"ח רבי יצחק ישעיה וייס שליט"א

הגה"ח רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א

הגה"ח רבי אביגדור מאיר רובינשטיין שליט"א

הגה"ח רבי אברהם מרדכי רושצקי שליט"א

חברי המערכת

הרב ישראל סגל	הרב חנוך מאיר בינקה
הרב דוד סלאנים	הרב אברהם מרדכי ברלינר
הרב ירוחם פישל פשנדה	הרב משה אריה גומבו
הרב ישראל נחום צימרמן	הרב דב היישריק
הרב משה יוסף קמינר	הרב משה וקסלמן
הרב ישראל קרול	הרב מנחם מנדל וקסלר
הרב נחמיה קרול	הרב ישראל טורובר
הרב שמואל יוסף שטרן	הרב דוד אריה לבל
הרב אליהו שפירא	הרב מאיר כרמל

במהדורה זו של 'פאר מקדושים' הושקעה יגיעה גדולה ודמים מרובים, תרתי משמע, כדי שהספר יהיה בפאר והדר, נקי ומנופה מכל שגיאה וטעות. לכן על פי דין תורה ולהבדיל ע"פ החוק הבינלאומי אוסרים אנו בכל תוקף כל אופן של הדפסה, צילום והעתקה בלי רשות מפורשת בכתב של המערכת.

ובזה בקשתנו מכל הלומדים והמעיינים, שבאם ימצאו טעות, יואילו בטובם להודיענו, כדי שבעז"ה יתוקן הדבר במהדורות הבאות ובזה יזכו את הרבים ושכרם מרובה מן השמים.

הוצאה לאור ע"י:

'פאר מקדושים'

רח' האדמו"ר מרוז'ין 13, בני ברק

טל: 03-6167334

פקס: 03-5705642

Peer Mikdoshim

13 Ha'admor me'ruzin

Bnei Brak E. Israel

Tel: 972-3-6167334

Fax: 972-3-5705642

6167334@gmail.com

Copyright

כל הזכויות שמורות

ל'אוצר ערכי החסידות'
ע"ר - 580544427 בני ברק

מהדורה שניה

סדר ועימוד:

ישראל רוזן 3136137-057

כריכה ושערים:

שילוב 7680880-052

פְּרִשְׁת וַיִּשְׁלַח

יעקב בנודל
מודיעתו הכיר
במלאכים אף
שהיו לבושים
כאנשים
ולעשיו היו
נראים כאנשים

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֵשָׂו
אָחִיו אֲרֻצָּה שְׁעִיר שָׂדֵה אָדוּם,
וַיֵּצֵא אֹתָם לְאָמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לְאָדְנִי עֵשָׂו
עִם לְבָן גִּרְמִי וְאַחַר עַד עֲתָה, וַיְהִי לִי שׁוֹר
וְחִמּוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשֹׁפְחָה וְאִשְׁלָחָה לְהַגִּיד
לְאָדְנִי לְמַצָּא חֵן בְּעֵינֶיךָ. וּפְרַשׁ רִשְׁי וְזֶל
וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים, מַלְאָכִים מִמֶּשֶׁ.
וַתַּחֲלֶה נִבְאָר עַל פִּי פֶשֶׁטוֹ מִנָּא לִיה
לְרִשְׁי שֶׁהָיוּ מַלְאָכִים מִמֶּשֶׁ. כִּי בַפְּסוּק
נִרְאָה תִּבְתּ לְפָנָיו מִיָּתֵר, וּמִזֶּה מְדִיק רִשְׁי
שֶׁהָיוּ מַלְאָכִים מִמֶּשֶׁ, וְיִדְוֵעַ כְּשֶׁבָאִים
לְעוֹלָם הַגִּשְׁמִי הֵם מִתְּלַבְּשִׁים וּמִתְּגַשְׁמִים
בְּאִוְרָא דְהָאֵי עֲלֵמָא. וְזֶה שְׁעוֹר הַפְּסוּק,
'מַלְאָכִים', הֵינּוּ הוּא הַכִּיר בָּהֶם שֶׁהֵם
מַלְאָכִים אֲף שֶׁהָיוּ מְלַבְּשִׁים כְּדַמוֹת אָנָּשִׁים,
לְגַדֵּל רוּחַנִיּוֹתוֹ וּמְדַרְגָּתוֹ, אֲבָל לְפָנָי עֵשׂוֹ
הָיוּ אָנָּשִׁים, וּמִזֶּה נִרְאָה שֶׁהָיוּ מַלְאָכִים
מִמֶּשֶׁ, וְקַל לְהִבִּין:

רמז ענין עמק בתבת 'ממש' כאשר נבאר
בסיעתא דשמאי, ויקשר פסוקים אלו עם
הסיום של הפסוקים מסדר הקדם (בראשית
לב, ב-ג) ויפגעו בו מלאכי אלהים וגו'
ויקרא שם המקום שהוא מחנים, על פי
מה שאמרתי כבר על ויעקב הלך לדרפו,
הינו שהלך לדרך ואו, והוא לדרפו,
והינו שכל השתדלות פעלותיו היה שיהיה
מרפכה לבחינת ואו שהוא תפארת
עמודא דאמצעייתא כלול משניהם ממדת
אברהם ויצחק שהוא חסד וגבורה, והוא
שאמר ויפגעו בו מלאכי אלהים, הינו
שכך עלתה בידו שנפגעו בו והיה כלול בו
'מלאכי אלהים', הינו בחינת שני אבות,
אברהם ויצחק, ולכך ויקרא שם המקום
ההוא מחנים על שם שני מדות הנל:

וּכְשֹׁזְכָה לְזֶה שְׁנִכְלָל בּוֹ גַם מִדַּת חֶסֶד
וּגְבוּרָה, אַז וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב
מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֵשָׂו אָחִיו, עֵשָׂו, הֵינּוּ
עוֹלָם עֲשִׂיָה, שְׂדִיעָה שֶׁהַנְּשֻׁמָה הִיא חֶלֶק
אֱלֹקֵי מִמְעַל, וְנִתֵּן בְּגוֹף הָאָדָם בְּעוֹלָם

כל פעולת
הצדיק העובד
ה' הוא לקשר
ולייחד עולם
העשיה אל
עולם העליון
לשרשו ולבטל
כל הקליפות

כל השתדלותו
של יעקב היה
שיחי מרכבה
לבחינת ואו
שהיא תפארת

ציונים ומקורות

(ישעיה מט א) 'ישראל אשר כן אתפאר'. וע"ע שם
רנו. 'על דא אקרי יעקב איש תם יושב אהלים'
(בראשית כה, כז), 'שלים בבולא, שלים בחסד,
שלים בדינא, שלים במיא, שלים באשא, יושב
אהלים' תרין, חסד וגבורה, ונטיל כולא ואתעביד
בידיה רחמין'. ה. עיין ספר הפליאה ד"ה שאל
משה למט"ט בעשרה מאמרות: 'ויפח באפיו
נשמת חיים' (בראשית ב, ז), מי שנופח משלו הוא
נופח. וע"ע שפע טל הקדמה בן מאה שנים: 'כבר
ידעת שהנשמה היא חלק אלוה ממעל נחלקת
ונחצבת ממחצב העליון מלך מלכי המלכים

א. זוהר ח"ג קנב. 'מלאכי עלאי כתיב בהו (תהלים
קד, ד) 'עושה מלאכיו רוחות', בשעתא דנחתין
לתתא מתלבשי בלבושא דהאי עלמא, ואי לאו
מתלבשי בלבושא כגוונא דהאי עלמא, לא יכלין
למיקם בהאי עלמא, ולא סביל לון עלמא.
ב. להלן ד"ה 'זיעל מעליו'. ג. עיין זוה"ק ח"ג לג:
ושם רנח. ד. עיין זוה"ק ח"א צו. 'יעקב אשלים
כולא מהאי סטרא ומהאי סטרא, מסטרא
דאחידו אברהם ויצחק לחולקיהון לעילא הוא
שלימותא, מסטרא דאתיהיב להו לאולדא
מתתא לעילא הוא שלימותא, ועל דא כתיב

הַעֲשִׂיָה שְׂיִקְשֶׁר כָּל הָעוֹלָם הַעֲשִׂיָה לְשָׂרְשׁוֹ, כָּל דְּבַר לְשָׂרְשׁוֹ שְׁלוֹ, וְזֶה כָּל פְּעֻלַת הַצַּדִּיק הַעוֹבֵד אֶת ה' לְקִשֶׁר וּלְיַחַד הָעוֹלָם עֲשִׂיָה אֶל עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לְשָׂרְשׁוֹ וּלְבַטֵּל כָּל הַקְּלָפוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הַעֲשִׂיָה, וּבְזֶה נִמְתְּקִין כָּל הַדִּינָיִם:

וְדַרְךָ כָּלֵל כָּל יִשְׂרָאֵל צַדִּיקִים הֵם וְצָרִיכִים לְקִשֶׁר עֲצָמָם בַּתּוֹרָה אוֹ לְתַלְמִיד חָכֵם, בְּכַדֵּי שְׁלֵא יִטְבְּעוּ חֵס וְשְׁלוֹם בְּעִנְיָי הָעוֹלָם הַעֲשִׂיָה הַזֶּה אוֹ בְּמַעֲשֵׂה אוֹ בְּמַחְשְׁבָה בְּעֶסְקָם בוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה, לְזֶה צָרִיכִים הַתְקַשְׁרוֹת, אוֹ בַּתּוֹרָה, אוֹ עַל כָּל פְּנָיִם לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים רְאִשֵׁי הַדּוֹר, בְּכַדֵּי לְהַעֲלוֹתָם שְׁלֵא יִשְׁאָרוּ שָׁם חֵס וְשְׁלוֹם:

וַיֵּשׁ בְּזֶה פְּרֻשֵׁי דְבָרִים אִיף לְהַעֲלוֹת כָּל דְּבַר לְשָׂרְשׁוֹ, כִּי יֵשׁ ג' בְּחִינּוֹת, מִשְׁכֵּיל, מִשְׁכָּל, מִשְׁכָּל, שְׁכָל! מִשְׁכָּל, הֵינּוּ הָאָדָם הַרוֹצֵה לְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל אֵיזָה דְבַר, מִשְׁכָּל, הֵינּוּ אוֹתוֹ הַדְּבַר שְׂרוּצִים לְהַשְׁכִּיל אוֹתוֹ, וְשְׁכָל, הֵינּוּ שָׁבוּ מִשְׁכֵּילִין מֵה שְׂרוּצִים לְהַשְׁכִּיל, וְהַשְׁכָּל הוּא שְׂרָשׁ אֱלֻקוֹת שֶׁהוּא הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה, וּכְשֶׁהוּא מְכַנֵּס הַשְׁכָּל שְׁלוֹ בְּכָל דְבַר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, אֲזִי מְכַנֵּס שְׂרָשׁ אֱלֻקוֹת בְּאוֹתוֹ דְבַר, וּבְזֶה הוּא מַעֲלָה הַדְּבַר לְשָׂרְשׁוֹ:

וּכְמוֹ שְׂאִיתָא בְּגִמְרָא (תַּעֲנִית כֵּא.) אֶצֶל נְחוּם אִישׁ גַּם זֶה שְׁנֵה הָיָה מִדְּתוֹ, שְׁכָל דְבַר שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה וְשָׂרְשׁוֹ לוֹ, הָיָה

צריך כל אחד לקשר עצמו בתורה או לראשי הדור כדי שלא יטבע ח"ו בעניי עולם העשייה

כשמכניסים השכל בכל דבר זה מכניסים בו שורש אלוקות ובעולמו לשורשו

נחום איש גם זו היה דבוק לשכל העליון וככל דבר היה מכניס בחינת חסד

מְכַנֵּס הַשְׁכָּל הָעֲלִיּוֹן הֵינּוּ הַחֲסָד, כִּי הַחֲכָמָה הוּא שְׂרָשׁ הַחֲסָד כִּידוּעַ, וְעַל כֵּן כְּשָׂרְשׁוֹ לוֹ שְׁגָבּוּ מֵאִתּוֹ אַבְנֵי טוֹבוֹת שֶׁהוֹלִיף לְבֵי קִיסָר, וְהִנִּיחוּ עֶפֶר בְּמִקְוָמוֹ, אָמַר גַּם זֶה לְטוֹבָה, וְהֵינּוּ שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁעֶפֶר הוּא גַם כֵּן מִן הַד' יְסוּדוֹת. אִף שֶׁהוּא יְסוּד הַתַּחְתּוֹן, אִף עַל פִּי כֵּן יֵשׁ בוֹ שְׂרָשׁ אֱלֻקוֹת, וְהָיָה מְכַנֵּס עִם הַשְׁכָּל שְׁלוֹ שֶׁדְּבוּק לְשְׁכָל הָעֲלִיּוֹן בְּחִינַת חֲסָד שָׁבוּ שֶׁהוּא שְׂרָשׁ אֱלֻקוֹת שְׂיֵשׁ בוֹ, שֶׁהוּא יְכוֹל לְהַפִּיךְ וּלְשַׁנּוֹת כָּל הַטְּבָעִים, וְאֲזִי נִמְתְּקוּ כָּל הַדִּינָיִם. וְהוּא שְׂרָשׁ לוֹ אֱלִיָּהוּ זְכוּר לְטוֹב דְּלָמָּא מַעֲפָרָא דְאַבְרָהָם הוּא, הֵינּוּ שֶׁמַּצָּא הַחֲסָד שָׁבוּ שֶׁהוּא שְׂרָשׁ אֱלֻקוֹת שֶׁיְכוֹל לְהַפִּיךְ כָּל הַטְּבָעִים, וְזֶהוּ מִדְּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁהָיָה מִדַּת הַחֲסָד, וְזֶהוּ 'מַעֲפָרָא דְאַבְרָהָם':

וְזֶה יֵשׁ לוֹמַר גַּם כֵּן פְּרוּשׁ הַפְּסוּקִים, אַחַר שֶׁכָּתוּב בְּסוֹף הַסֵּדֶר הַקָּדָם שְׂיַעֲקֹב זָכָה שְׁנִכְלָל בוֹ גַּם כֵּן מִדַּת אַבְרָהָם שֶׁהוּא הַחֲסָד כִּי"ט, אֲזִי וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מִלְּאָכִים מִמֶּשׁ, 'מִמֶּשׁ' רְאִשֵׁי תִּבּוֹת מִשְׁכָּל מִשְׁכָּל שְׁכָל, הֵינּוּ שֶׁשׁוּלַח הַמַּחְשָׁבוֹת שְׁלוֹ שֶׁהוּא הַשְׁכָּל כִּי"ל, 'אֶל עֲשׂוֹ אַחִיר', הֵינּוּ לְתַקֵּן כָּל דְּבַר שֶׁל הָעוֹלָם הַעֲשִׂיָה בְּמִקּוֹם שֶׁהוּא שָׁם וְדְבוּק עִמּוֹ כְּפֶאֱח, 'אַרְצָה שְׂעִיר', הֵינּוּ שֶׁשָּׁם צָרִיף תַּקּוּן

יעקב קשר כל דבר מעולם העשייה לשורש אלקותו ואדנות שיש בו, ע"י מידת החסד וזו נמתקו כל הדינים

◆ צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת ◆

בתרי"ג מצות, מתעורר למעלה כנגדו בשרשו ומקום מחצבו להאיר בשרשן של מצות האורות העליונים, ולהשפיע מהאורות העליונים אור שפע שבע רצון לכל העולמות התחתונים. וע"ע לעיל פר' בראשית ד"ה בראשית. ו. עיין פי' הראב"ד לספר יצירה פ"א מ"א. ז. עיין זוה"ק ח"ב קע"ה: 'וחסד עלאה נפקא מחכמה'. ח. עיין זוה"ק ח"ג שב. וע"ע ח"א מז: ט. ד"ה ויש עוד בזה.

הקב"ה, הנה מטעם זה היא מתדמית לו יתברך ויתעלה שמו וכו', והטעם שנתלבשה הנשמה בגוף ובשר ועור וגידים ועצמות, וכו', כי האדם התחתון מצד שנשמתו הוא חלק אלוה ממעל בדמותו וצלמו, בצלם אלקים בסוד 'נעשה אדם בצלמנו', תרי"ג של אדם התחתון כנגד תרי"ג של אדם העליון ב"ה כדפירשנו, הנה מצד זה ומטעם זה כשהוא מתעורר למטה במעשיו הטובים מעשה צדיקים ישרים והגונים הנכללים

לְבַטֵּל הַקְּלָפוֹת שֵׁשׁ בְּעוֹלָם עֲשִׂיהָ, שְׂדֵה אָדוֹם, הֵינּוּ דִינִים כְּדֹאֵתָא בּוֹהֶר הַקְּדוּשָׁא, וְצָרִיף לְהַמְתִּיקָן. וַיִּצְוּ אַתֶּם, הֵינּוּ שְׂהִיָּה מַחְבֵּר וּמְקַשֵּׁר הַמַּחְשָׁבוֹת בְּצוֹתָא חֲדָא, כֹּה תֵאמְרוּן לְאֲדָנִי לְעִשׂוֹ, הֵינּוּ לְשֵׁרֵשׁ אֲדָנָי שֵׁשׁ בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְהֵינּוּ לְקִשְׁרֵי שֵׁרֵשׁ אֱלֻקוֹת שֵׁשׁ בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה בְּכָל דְּבַר וְדְבַר שִׁיקְשֵׁר לְשֵׁרֵשׁוֹ עַל יָדוֹ, שְׂהִיָּה מְכַנִּיס בּוֹ הַשֵּׁרֵשׁ אֱלֻקוֹת שְׂבוּ כַּנִּל עַל יְדֵי מַחְשָׁבוֹתָיו וְשִׁכְלוֹ שֶׁהוּא דְבוֹק בְּעוֹלָם הָעֲלִיוֹן. עִם לְבָן גְּרִתִּי, הֵינּוּ שְׂהִיָּה בַּתְּחִלָּה מְגוּרֵי בְּעוֹלָם הַתְּשׁוּבָה שֶׁהוּא מְלַבֵּין עֲוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵלִי, כִּי הִנְשָׂמָה הִיָּה דָר בְּעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, וְאַחַר עַד עָתָה, הֵינּוּ שְׂאֲנֵי צָרִיף לְהַמְשִׁיף גַּם לְעוֹלָם עֲשִׂיָּה, וְזֶהוּ וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחַמּוּרִי וְגוֹ, שְׂהֵם עֲנִינֵי קְלָפוֹת כַּנְּזָכָר בַּתְּקוּנִים¹, וְעִזָּר לִי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ שֶׁבִטְלִיתִי אוֹתָן וְקִרְבִּיתִי לְקִדְשָׁהּ, שְׂאֲדַרְבָּא הֵם מְלַמְּדִים סְגוּרָא עָלֵי, וְאַשְׁלַחָה לְהַגִּיד לְאֲדָנִי, הֵינּוּ שְׂשִׁלַּחְתִּי הַמַּחְשָׁבוֹת וְהַשְּׂכָל, לְהַגִּיד, הֵינּוּ לְהַמְשִׁיף וּלְקַשֵּׁר לְאֲדָנִי, הֵינּוּ כָּל דְּבַר בְּעוֹלָם עֲשִׂיָּה לְשֵׁרֵשׁ אֱלֻקוֹתָיו וְאֲדָנָי שֵׁשׁ

בו, והכל על ידי החסד שהוא השכל כנ"ל, וזהו למצא חן בעיניך, הינו למצא מדת החסד בכל דבר כנ"ל, שזהו מדת אברהם שהיה בו גם כן כנ"ל. וישבו המלאכים אל יעקב, הינו שפך עלתה בידו, ויאמרו באנו אל אחיך אל עשו, הינו לעולם עשיה, וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו, הינו בנה שהמשיכת והכנסת אל"ף, הינו אלופו של עולם בכל דבר², בנה ממילא הת' של אמת שהוא ארבע מאות הלך לקראתך לקשר עם המ"ם ויעשה אותיות אמת, ואז נמתקין כל הדינים, והמשיכיל בינן:

או יאמר עם לבן גרתי. ופרש רש"י 'ותרני' ג מצות שמרתי. והוא על דרך 'איזהו חכם הלומד מכל אדם' (אבות פ"ד מ"א), הינו אפלו מיצר הרע, וכמו 'בכל לבבך' (דברים ו, ה) בשני יצריך' (ברכות נד.), ובנה נתהפך גם הוא ליצר טוב, וזהו ויהי לי שור וחמור וגו', הינו אפלו הכתירן תתאין נתהוו לי לסגנון רא"ט, והבן:

איזהו חכם
הלומד מכל
אדם אפ"י
מיעה"ר ובה
נתהפך גם הוא
ליצר טוב

◆ **ציונים ומקורות** ◆

בהסתרה זו וכו', ודפח"ח. וכיוצא בזה שמעתי ממנו כי ראשי תיבות 'אמר אויב ארדוף' וגו' (שמות טו, ט), ר"ת הם ה' אלפין, ששם אלופו של עולם מסתתר, בסוד שם ס"א ל וכו', ודפח"ח. טו. עיין זוה"ק ח"ב סד: "משלחי רגל השור והחמור" (ישעיה לב, כ), אינון תרין כתיבי שמאלא דאחידין בהו עמיין עכו"ם דאקרון שור וחמור, והיינו דכתיב ויהי לי שור וחמור, בגין דלבן חכים הוה בחרשין ובאינון כתרין תתאין, ובאינון בעא לאובדא ליעקב כמה דכתיב (דברים כו, ה) 'ארמי אובד אבי' והא אתמר, וכשיראל זכאין משלחי להו ולא יכלי לשלטה עליהו, הדא הוא דכתיב 'משלחי רגל השור והחמור' דלא שלטי בהו.

י. עיין שער מאמרי רשב"י פי' ספרא דצניעותא פ"א: 'ודע כי שערות הראש הם מבועי הדינין וכו', ושמים יוכיח עליהם, 'שיער' מלשון סערה וכו', ומזה נמשכין הדינין והקליפות. יא. עיין ח"א קלט: וע"ע ח"ג קלה. יב. עיין יומא לט: יג. תיקו"ז יב. 'איהי שפחה בישא שעטנו כלילא משור וחמור דאמר יעקב ויהי לי שור וחמור'. וע"ע שם קמו: וע"ע זוה"ק ח"ב סד: יד. עיין תולדות יעקב יוסף פר' בראשית: 'כתבתי לקמן דשמעתי ממורי זלה"ה, שאם ידע האדם שהקדוש ברוך הוא מסתתר שם, אין זה הסתרה, כי נתפרדו כל פועלי און. וזהו שאמר 'ואנכי הסתר אסתיר פני מהם' (דברים לא, יח), ר"ל שיתיר מהם שלא ידעו שהקדוש ברוך הוא שם

ספר
נעם
אלימלך

מִלְבָּשׁ בְּמַטְט הַנִּקְרָא נַעֲרִי, וְכָל הָעוֹלָמוֹת
מִקְבָּלִים עַל יְדוֹ:

וּבָזָה יְבֹאֵר הַפְּסוּק (שמות ב, י) וַתִּקְרָא שְׁמוֹ
מִשָּׁה כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתָהוּ, פְּרוּשׁ,
כִּי פִגְנַת מִצְרַיִם הִיָּה, שְׁהֵיָה יְדוּעַ לָהֶם

שְׁמִשָּׁה הוּא מְשַׁרְשׁ כָּל הַחֲסָדִים^ט, וְלִכְן
הַשְּׁלִיכוֹ אוֹתוֹ לַמַּיִם, כְּדָכְתִּיב (בראשית א, ו)
'וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם'^ט, וּבַת פְּרָעָה
הַחֲזִירוֹ לְשַׁרְשׁוֹ, דְּהִינּוּ שְׁהִסִּירָה אוֹתוֹ מִמַּיִם
הַתַּחְתּוֹנִים^ט וְנִתְדַבֵּק בְּשַׁרְשׁוֹ, וְהִבֵּן:

פְּרִשְׁת וַיִּשְׁלַח

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו כו'. נִרְאָה
לְפָרֵשׁ עַל דְּרָף הַרְמֵז, דְּהִנְהַ
הַצְדִּיק כָּל עֲבוֹדָתוֹ הוּא לְהִיתוֹ דְּבוּק בּוֹ
יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעַלֶּה, וְלִדְבֹק נִשְׁמָתוֹ תַּחַת כְּפֵא
הַכְּבוֹד מְקוֹם שַׁרְשׁוֹ, וְהַצְדִּיק הַמְּזוּכָר אֶת
גּוּפוֹ וּמְטַהֵר עֲצָמוֹ מִכָּל הַתַּאֲוִיּוֹת הַחִיצוֹנִים
אֲזַי גַּם גּוּפוֹ הַטָּהוֹר דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ
הוּא לְשׁוֹן תְּפִלָּה, דְּהִינּוּ דְבִקּוֹת, כְּמוֹ
'נִפְתּוּלֵי אֱלֹקִים' כו' (בראשית ל, ח)^א, שְׁעַל

הַצְדִּיק הַמְּזוּכָר
אֶת גּוּפוֹ מִכָּל
תַּאֲוָה אוֹי גַּם
גּוּפוֹ דְּבוּק בּוֹ
יִת' וּמְסִיעַ
לְמִלְאכִים
הַנְּבִרָאִים מִפְּנֵי
לַעֲלוֹת לַמַּעֲלָה

יְדֵי הַתְּפִלוֹת הַזְּכוֹת וְהַצְּלוּלוֹת בְּמַחְשְׁבוֹת
טְהוּרוֹת נִתְדַבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ 'וַיִּשְׁלַח'
לְשׁוֹן לְוִיָּה, כְּמוֹ 'וַיִּצְוּ פְּרָעָה אֲנָשִׁים
וַיִּשְׁלַחוּ אוֹתוֹ' (שם יב, כ), תְּרַגּוּם 'וַיִּשְׁלַחוּ'
'וַאֲלוֹיָאוּ', רְצָה לוֹמַר שְׁהַצְדִּיק מְלִוָּה אֶת
הַמַּלְאָכִים הַנִּשְׁלָחִים לְפָנָיו, דְּהִינּוּ הַדְּבוּרִים
הַיּוֹצְאִים מִפִּי הַצְדִּיק נִבְרָאִים מֵהֶם
מַלְאָכִים^ב, וְהִינּוּ שְׁגַם גּוּפוֹ הַטָּהוֹר הוּא
מְסִיעַ לְהַמַּלְאָכִים שְׁלוֹ שְׁיַעֲלוּ לַמַּעֲלָה:

צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת

א. ראה רש"י שם: 'מנחם בן סרוק פירשו
במחברת 'צמיד פתיל' (במדבר יט, טו), חבורים
מאת המקום נתחברתי עם אחותי לזכות לבנים'.
וע"ע להלן פר' ויצא ד"ה או יאמר והיה, וע"ע
תורה אור פר' תרומה ד"ה והנה כתיב והיו: 'ולכן
תפלה הוא ל' חבור כמו 'נפתולי נפתלתי',
ובלשון המשנה (כלים פ"ג מ"ה) 'התופל כלי חרס',
שמתחברים במקורם שבעולם האצילות, וכן
בעבודת ה' היא התקשרות ודבקות הנפש
בשרשה'. ב. עיין לעיל פר' ויצא ד"ה וזהו וירא:
'דהנה הדיבורים של אדם המדבר בקדושה,
נברא מכל דיבור ודיבור שיצא בקדושה מלאך
קדוש'. וע"ע להלן פר' פנחס ד"ה או יש לפרש.
וראה תולדות אהרן (ויטומיר) פר' חיי שרה ד"ה
בפסוק ויאמר: 'בשישראל מקבלים עליהם עול
מלכות שמים ועוסקים יומם ולילה בעבודת השם
יתברך והדברים שיוצאים מפיהם בתורה ותפלה

סג. ראה זוה"ק ועץ הדעת טוב שם, וע"ע תוספות
יבמות טז: ד"ה פסוק זה. סד. עיין שער הפסוקים
פר' שמות: 'כי מן המים משיתיהו', פי', כי החסד
שהוא המים גברו במשה, והיה נוטה יותר כלפי
חסד'. וע"ע מגלה עמוקות ואתחנן אופן סד.
סה. עיין זוה"ק ח"ב לה. 'יכולא בפרישו דמיין
עלאין, דכתיב 'ויהי מבדיל בין מים למים',
ואתרשימו מיין קדישין עלאין ואתפרשו לעילא,
ומיין תתאין אתפרשו כולהו אלין מאלין, קדישין
ודלא קדישין'. סו. עיין לעיל פר' לך לך ד"ה
וזהו אשריכם: 'יש מים עליונים ומים תחתונים,
והם נקראים מים הזדונים, וגם נקראים מים
רבים, וזהו פירוש 'מים רבים לא יוכלו לכבות
את אהבה' (שה"ש ח, ז), וצריך האדם לעבוד
מתתא לעיל, להעלות המים התחתונים
הנקראים מים בוכים שהם מסיטרא דקליפה,
להעלות אל הקדושה'.

ע"י גורם שגם
השר של אדום
נעשה אחיו

'לְפָנָיו אֶל עֵשׂוֹ אָחִיו, רָצָה לוֹמַר עַל יָדִי זֶה גֹרֵם שֶׁעֵשׂוֹ נַעֲשֶׂה 'אָחִיו', אַרְצָה שְׁעִיר שָׂדֵה אָדוֹם, פְּרוֹשׁ שֶׁנַּעֲשֶׂה אָחִיו לְמִטָּה, לָזֶה רָמַז 'אַרְצָה שְׁעִיר', וְגַם נַעֲשֶׂה 'אָחִיו' לְמַעַלָּה, דִּהְיִנוּ בְּעוֹלָם שְׁלוֹ הַנִּקְרָא 'שָׂדֵה אָדוֹם', הַשֵּׁר שֶׁל אָדוֹם נַעֲשֶׂה גַם בֶּן 'אָחִיו':

ע"י תפילותיו
ודיבוריו של
הצדיק
במחשבות
טהורות נפעל
כמילא שגם
אויביו ישלימו
איתו

וַיִּצְוּ אוֹתָם לֵאמֹר. פְּרוֹשׁ 'צו' הוּא לְשׁוֹן זְרוּז, כְּדֹאִיתָא (רש"י ויקרא ו, ו) 'אֵין צו אֵלָא זְרוּז', דִּהְיִנוּ שֶׁהַצְדִּיק מוֹצִיא דְבָרָיו מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּקִדְשָׁה וּבְזוּרוּ כֹּל כֶּף עַד שֶׁהֵם נַעֲשִׂים חֲזָקִים כֹּל כֶּף. 'לֵאמֹר' פְּרוֹשׁ שִׁיאֵמַר מִמִּילָא הַדְּבָר הַזֶּה שְׂיִתְהַפֵּךְ עֵשׂוֹ לְאָחִיו, כִּי בְּנֻדָּא אֵין מִן הַנְּכוֹן לַעֲשׂוֹת זֹאת עֶקֶר הַתְּפִלָּה, רַק עַל יְדֵי הַדְּבָקוֹת בְּשִׂאָר תְּפִלוֹתָיו וְדַבְרָיו שֶׁל הַצְדִּיק בְּמַחֲשָׁבוֹת טְהוֹרוֹת וְצִלוֹלוֹת, מִמִּילָא יוֹצֵא הַדְּבָר הַזֶּה לְפַעֲלָתוֹ שֶׁגַם אוֹיְבָיו יִשְׁלִים עִמּוֹ:¹

וַזְהוּ רָמַז שְׂצוּהוּ יְרַמְיָהוּ הַנְּבִיא (ירמיה יז, כב) 'וְלֹא תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִבְּתִיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת', דִּהְנֵה כְּפִי הַנְּהַגְתּוּ שֶׁל אָדָם כֹּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ יְמֵי הַחֹל בְּמַחֲשָׁבוֹת טְהוֹרוֹת בַּתְּפִלָּה, אַזִּי בְּשַׁבַּת קִדְשׁ נִתְּוֹסְפָה בּוֹ קִדְשָׁה יְתָרָה יוֹתֵר, וְכֵן לְהִפְךָ ח"ו, אִם הוֹלֵךְ שׁוֹכֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ בְּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וּמַעֲרַבְבוֹת, אַזִּי בְּיוֹם הַשַּׁבָּת כֹּל הַמַּחֲשָׁבוֹת

כל המחשבות
זרות מימי
החול סותרים
בשבת שערים
עליונים
ומעכבים
התפילות

שֶׁל יְמֵי הַחֹל בְּמַחֲשָׁבוֹת חוֹץ וּפְגוּל, וְח"ו נִסְתַּמֵּים שְׁעָרֵי תְּפִלוֹת מְלַעְלוֹת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, דִּהְיִנוּ שְׁעוֹמְדִים עַל פֶּתַח הַשְּׁעָרִים הָעֲלִיּוֹנִים וּמַעֲכָבִים תְּפִלוֹת שְׁעַר יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ שֶׁהַזְּהִיר אוֹתָם הַנְּבִיא 'וְלֹא תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִבְּתִיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת', דִּהְיִנוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת שֶׁהֵם כְּמִשָּׂא גְדוֹל וְעוֹבְרִים לְפָנָיו בְּיוֹם הַשַּׁבָּת מַחֲמַת שֶׁחֲשַׁב בָּהֶם כֹּל יְמֵי הַחֹל, 'וְתַבִּיאוּ אוֹתָם בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם', דִּהְיִנוּ שֶׁלֹּא תַבִּיאוּ אוֹתָם הַתְּפִלוֹת הַמַּתְּפַגְּלִים בְּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת בְּשַׁעְרֵים הָעֲלִיּוֹנִים, וְעוֹמְדִים עַל פֶּתַח הַשְּׁעַר וּמַעֲכָבִים תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל לַעֲלוֹת דְּרָךְ הַשְּׁעָרִים. * וְאֵיךְ לֹא יַעֲלֶה מוֹרָא עַל רֹאשׁוֹ וְחִרְדָּה גְדוֹלָה בְּלֵב הָאָדָם הַשֹּׁפֵל, עַד הֵיכָן גֹּרֵם בְּעוֹנוֹ לוֹ וְלֵאחֵרִים:

'כֹּה תֵאמְרוּן לְאֲדָנָי לַעֲשׂוֹ. הִנֵּה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ אֵיךְ לְהַתְּנַחֵג בְּגִלוֹת הַמֵּר הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנִינּוּ נְתוּנִים תַּחַת יַד הָאֱמוּנוֹת, וְאֲנִינּוּ מְכַרְחִים לְקַבֵּל הַגְּלוֹת בְּאֵהָבָה עַד יִרְחַם ה' עֲלֵינוּ וַיְגַאֲלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָם בְּמַהֲרָה, וּבְעוֹד שֶׁאֲנִינּוּ בְּגִלוֹת הַמֵּר אֲנוּ מְכַרְחִים לְהִיּוֹת נִכְנָעִים לְפָנֵיהֶם וּלְקַרְאֵם אֲדוֹנִים, וְזֶהוּ 'כֹּה תֵאמְרוּן לְאֲדָנָי לַעֲשׂוֹ, רָצָה לוֹמַר שֶׁתִּקְרָאוּ אוֹתוֹ אֲדוֹן בְּדַבְּרוֹ עִמּוֹ', וְאֵזוּ כְּאֲשֶׁר יוֹסִיף לְהִרְעֵ לְכֶם

בגלות די בזה
שאנו נכנעים
לפני שלטונות
הגוים ולא יתן
להם רשות
להוסיף להרע
לנו

◆ ציונים ומקורות ◆

בשערי ירושלים. וראה עוד שם, כז: 'ולבלתי שאת משא ובא בשערי ירושלים'. ה. ראה תנחומא וישלח ג: 'כה תאמרן לאדוני לעשו' יעקב קורא לעשו 'אדוני', למדה תורה דרך ארץ לחלוק כבוד למלכות וכו', וכן רבינו הקדוש היה כותב לאנטונינוס יהודה עבדך שואל בשלומך לחלוק כבוד למלכות. 'וע"ע בר"ר עה, ה: רבינו אמר לרבי אפס כתוב חד אגרא מן שמי למרן מלכא אנטונינוס, קם וכתב מן יהודה נשיאה למרן מלכא אנטונינוס, נסבה וקרייה וקרעיה,

בקדושה וטהרה בדחילו ורחימו אזי הם בונים עולמות, כמאמר חכמינו ז"ל (ברכות סד.) תלמידי חכמים נקראו בונים, כי כל דיבור של קדושה וטהרה ויראה שיוצא מהם נברא מהדיבור מלאך קדוש, והוא העולם, והמלאך מזמר ומשבח להקב"ה באותו דיבור שנברא המלאך ממנו, כי כל אות יש לו כמה אלפים ורבות עולמות כ"ש תיבה שלימה וכו'. וע"ע זרע קודש פר' ויחי ד"ה ויברך יוסף. ג. עפ"י משלי טז, ז. ד. ראה ירמיה שם, כא: 'ואל תשאו משא ביום השבת והבאתם

ע"י שמחזיק
עצמו בהכנעה
מדולה זוכה
שנהפך
היעה"ר לטוב

יותר מן הראויה במסים וארנוניות גזל יהיה בידם, ועל ידי זה ירחם ה' עלינו, כי די לו בזה שאנחנו נכנעים לפניו וחולקים לו כבוד:

עם לכן גרתי ואחר עד עתה. דהנה ל'כן' אותיות 'נבל', דהינו היצר הרע נקרא 'נבל', ואחר שיזכה האדם לעבד בשני יצרים פאמור (כרכות נד.) "בכל לכבד" (דברים ו, ה) בשני יצריד, אזי היצר הרע נהפך ללכן, דהינו לכן העליון. ואימת יזכה אדם לזה, העקר הוא על ידי הכנעה, שיחזיק עצמו בזה העולם

כגר. וזהו 'עם לכן' פרוש שזכיתי שיהיה היצר הרע נהפך מנבל ללכן, היתה הסבה לזה 'גרתי', לשון גרות, דהינו שהחזקתי עצמי כגר בהכנעה גדולה. ובכל זאת לא עלתה בידי בימים מועטים, כי אם ואחר עד עתה, פרוש שאחרתי בעבודה הזאת יום אחר יום ושנה אחר שנה. וזהו שאמרתיו 'יכבד אמר אנא השם ונשמע קולו' (ימא כ:), פרוש שזמן ארוך צריד האדם לצעק 'אנא השם' עזרני שאזכה לעבדך באמת, ואז ונשמע קולו, אבל לא בימים מועטים":

◆ ציונים ומקורות ◆

פר' כי תבוא: 'על דרך שפירש הרב הקדוש מורינו הרב אלימלך ז"ל מאמר חכמינו ז"ל זכבר צווח אנא השם ונשמע קולו ביריחו, שצריך לצווח זמן רב עד שישמע קולו לפניו ית"ש להיות לריח ניחוח לפניו ית"ש כביכול, כדרך המפתה את אחד לאיזה דבר שמדבר יום יום עד שמוצא עת שמתפתה אליו. וע"ע שו"ת מראה יחזקאל (לתלמיד הרה"ק ר' מנדל מרימינוב ז"ע) סי' קד: 'המלאכה הזאת לא ליום א' ולא ליומיים, וכמ"ש רבינו בשם רבו ז"ל עמ"ש ונשמע קולו בבוא אל הקודש', זכבר נשמע קולו כו', שצריך עבודה רבה וזמן ארוך להגיע אל תכלית השלימות. ה. וע"ע מאור ושמש פר' כי תצא ד"ה כי תשה: 'ומה נעים מאמר אדמו"ר רבן של כל בני הגולה מרנא ורבנא אלימלך נבג"מ במשנת זכבר אמר אנא השם', פירוש שצריך זמן רב וימים כבירים להעתיך בכל לב ולאמר אנא השם עד שישמע קולו ותתקבל תפלתו לרצון. וע"ע דברי אמת פר' תצוה ד"ה והיה על אהרן: 'זכבר אמר אנא ה' ונשמע קולו וכו' שמעתי מרבי ז"ל הלצה קרוב לדרך אמת, פירוש ודאי צריך לאדם הצנע, מה שאין כן אם עשה תשובה כבר זמן רב ומורגל באמת אין חשש אפילו בגלוי, וזה זכבר אמר אנא השם' שבקש כבר רחמים על כן ונשמע קולו, מה שאין כן אם מקרוב בא.

אמר ליה כתוב מן עבדך יהודה למרן מלכא אנטונינוס, אמר ליה רבי מפני מה אתה מבזה על כבודך, אמר ליה מה אנא טב מן סבי לא כך אמר 'כה אמר עבדך יעקב'. ו. עיין בן פורת יוסף פר' ויצא: 'דאיאתא במדרש הנעלם פ' חיי שרה בוזהר דף קכ"ח ע"ב אמר רבי יוסי מאי דכתיב (בראשית כד, כט) זלרבקה אח ושמו לבן, אמר רבי יצחק אין יצה"ר בטל, בתחילה בעולם הזה נקרא לוט ולעולם הבא נקרא לבן, לא נבל כראשונה אלא כמאן דסחי מנוולו לבן וכו'. וכן בפר' תולדות: 'תחלה נקרא לוט מנוול, עכשיו לעתיד לבא נקרא לבן, ושתי בנות לוט עכשיו הם ב' בנות לבן, הגדולה לאה הקטנה רחל, וכו', והנה כמו שיש בעולם כך יש בנפש, ומה שיהיה הוא היה והוה ויהיה, ולכך אדם השלם צריך לתקן היצה"ר שלו מן תואר נבל שיהיה לבן בהווה כמו לעתיד וכו', וזש"ה (משלי טז, ז) 'ברצות ה' דרכי איש גם אויביו יושלים איתו', זה יצה"ר וכו'. וע"ע שם פר' וישלח: 'עם לבן גרתי, שעשה מן יצה"ר שנקרא נבל ונעשה לבן, שהוא תועלת יצה"ר שרו של עשו'. ז. עיין זרע קודש פר' ויצא ד"ה ויהלום: 'כמו ששמעתי מאדמו"ר מוהר"ר אלימלך זצ"ל בעהמ"ח ספר נועם אלימלך זכבר צווח אנא השם', שצריך אדם לצעוק אנא השם מכבר דהיינו באריכות, עד שישמע קולו שיהיה ריח ניחוח לה". וע"ע שם

סֵפֶר
מֵאוֹר
עֵינַיִם

וזהב שעל ידם רב הברורין נעשין ריש, ועל ידי זה מוריש לזה שהוא הקלפה, ומעשיר לזה הוא הקדשה שנתרחבה גבולה בביאת משיחנו במהרה בימינו. והשאר מוכן ממילא. ברוך ה' לעולם אמן ואמן, ימלך ה' לעולם אמן ואמן:

הברורין, ובימות המשיח יגמר הבריאה, וכל זה גם כן על ידי הקדוש ברוך הוא, על ידי החיות וסיוע העליון הנתן לישראל. ומאותו הזמן ואילך מה הוא עושה פרוש במה הוא התקון, והשיב עושה סלמות פאמוררשי בחינת כסף

פרשת וישלח

טז, לב) ה' ערות הארץ (בראשית מב, ט), וכן בשנה הימים מיוחדים שכל אחד משס"ה ימים הוא בחינת גיד פרט:

ויום ט' באב הוא בחינת גיד הנשה מן קומת השנה, שהוא בבחינת אחרים ששם אחיזת הקלפות, ועל כן הוא זמן שליטתו, שנהרס הבית בראשונה ובשניה ונלכדה ביתר ונחרשה העיר, עבור שהוא יום שליטתו ואחיזתו, שנתן להם אותו יום להיות להם אחיזה גם כן בקומת השנה. וכמו יום הכפורים שהוא יום עליון וקדוש בקדשת מעלה

על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה. נודע כי בסוד עש"ן שהוא עולם שניה נפש בכל אחד יש קומה שלמה מרמ"ח אברים ושס"ה גידים מעין קומה שלהם, כמו שכתב הראב"ד בפרושו קספר יצירה על פסוק (שמות יט, יח) 'והר סיני עשן כלו' שתבת 'עשן' מרמז על עולם שניה נפש. כי כמו שיש בנפש קומה מרמ"ח אברים ושס"ה גידים, כן יש בעולם, כמו שמצינו שנקראת הארץ בשם אברים טבור הארץ (שופטים ט, לו), ופי הארץ (במדבר

יש בחי רמ"ח אברים ושס"ה גידים בעולם שנה נפש

יום ט' באב הוא גיד הנשה בבחי' שנה ויש בו אחיזה יתירה לסט"א

ציונים ומקורות

בנפש האדם שייכים כל רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. ד. עיין ילקוט בראשית קמח: 'כשם שאברים לאדם כך אברים לארץ. ראש עפרות תבל' (משלי ח, כו). 'וכיסה את עין הארץ' (שמות י, ה), 'ותפתח הארץ את פיה' (במדבר טו, לב) וכו', 'ושבי על טבור הארץ, כי ערות הארץ באתם לראות'. וע"ע קה"ר א, ד. ה. 'ותפתח הארץ את פיה'. ו. ראה תענית פ"ד מ': 'בתשעה באב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, וחרב הבית בראשונה ובשניה, ונלכדה ביתר, ונחרשה העיר.'

רעח. ראה לעיל ד"ה ומודעת זאת. רעט. ראה לעיל ד"ה ובשביל זה וד"ה והנה מלאכי. א. 'ויוותר יעקב לבדו וגו', עד 'כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה'. ב. הקדמה: 'וצריך אתה לדעת כי כל ספר יצירה יתפרש על ג' דרכים. אחד מהם בעולם, ב' בשנה, ג' בנפש, וסימנם 'והר סיני עשן כולו' עולם שנה נפש. ג. ע"ע תולדות יעקב יוסף בהקדמה: 'שכתב הראב"ד בספר יצירה בסוד עולם שנה נפש, כי האדם נקרא עולם קטן, וכמו שיש קומה שלימה ברמ"ח אברים ושס"ה גידים בכללות פרצוף העולם, כך יש בשנה, וכן

על כל השנה, שהוא חיות של כל השנה ומבחר שבכלן לקדשה, שעל כן ב'ימא דכפורי שטן אין לו רשות לאסטוני' כמו שאמרו רבותינו ז"ל (יומא כ.), את זה לעמת זה עשה אלקים", כי תשעה באב הוא יום מבחר בסטרא אחרא להיות להן אחיזה ותרה ביום זה, שעל כן ארע בו מה שארע:

וזהו מקום רמיזת תשעה באב בתורה בפסוק זה, 'על כן לא יאכלו בני ישראל 'את' ראשי תבות תשעה א'ב', שאז לא יאכלו בני ישראל אלא יתענו, שלא יתנו כח על ידי אכילתן לסטרא אחרא, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל 'האוכל בט' באב פאלו אוכל גיד הנשה', שבאמת הוא בחינת גיד הנשה כאמור:

אין לאכול
בת"ב שלא
ליתן כח
לסט"א

וזהו מה שכתוב ו'יאבק איש עמו עד עלות השחר' וגו', שבאמת הוא גם כן היום בהנה כן תמיד, כי הוא שטן הוא היצר הרע", דתמיד הוא מתאבק ואוחז ב'ישראל לקטרגן ולהרחיקן ממנו יתברך ולהרע להם, והוא תמיד כן 'עד עלות השחר' שיתנוצץ אורן ובהירתן של ישראל בימי משיח צדקנו במהרה בימינו, שאז נאמר (זכריה יג, ב) 'נאת רוח הטמאה אעביר מן הארץ', וכמו שכתוב (ישעיה לד, ו) 'כי זבח לה' בכצרה", שהוא בטול הרע מן העולם והודפכות הקדשה בעולם", שאז לא יהיה בחינת מלחמת עמלק זה שהוא מבחינת אחרים", שאז יתחדו ישראל בבוראן בבחינת זווג פנים בפנים מאין שום

היצה"ר
מתאבק תמיד
עם בני'
ובימות המשיח
יבטל הרע
ותיחדו בני'
פנים בפנים

◆ ציונים ומקורות ◆

תשעה באב, דביה אתתקף ואתגור דינא עלנא, ואתחרב בי מקדשא, וכל מאן דאכיל בתשעה באב כאילו אכיל גיד הנשה'. יא. ראה ב"ב טז. 'הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המוות'. יב. עיין מכות ב. סוכה נב. וע"ע אור החיים ויקרא ז, לו: 'תכלית הברור יהיה באמצעות הזבח, דכתיב 'כי זבח לה' בבצרה', ואמרו ז"ל עתיד הקדוש ברוך הוא לשחוט את השטן. יג. ע"ע לעיל פר' בראשית ד"ה והנה כבר: 'וכמבואר אצלנו במקום אחר על פסוק 'זבח לה' בבצרה' שהוא מורה על זביחת היצר הרע לעתיד, כי ענין הזביחה הוא שיסתלק ממנו הרע לעתיד מכל וכל, וישאר מלאך קדוש, כי באמת היה מלאך קדוש מקודם, אך שנפל מקדושתו כנודע, ולעתיד יחזור להיות מלאך קדוש'. יד. עיין עץ חיים שער הכללים פי"א, שער המצוות פר' ואתחנן. וע"ע תורה אור פר' זכור פה. 'זה לעומת זה עשה אלוקים, שיש פנים ואחור בקליפה ג"כ כמו בקדושה, ויניקתם ואחיותם באחוריים דקדושה, והנה ראשית גויים עמלק שהוא בחי' עורף דקליפה, ולכן נק' עמלק

ז. 'שטן ביומא דכיפורי לית ליה רשותא לאסטוני. ממאי, אמר רמי בר חמא 'השטן' בגמטריא תלת מאה ושיתין וארבעה הוי, תלת מאה ושיתין וארבעה יומי אית ליה רשותא לאסטוני, ביומא דכיפורי לית ליה רשותא לאסטוני'. ת. קהלת ז, יד. ט. פרי עץ חיים שער חג השבועות פ"א. י. עיין זוה"ק ח"א קע: 'בגין דאית בבר נש רמ"ח שייפין, לקבל רמ"ח פיקודין דאורייתא דאינון למיעבד אתיהבו, ולקבל רמ"ח מלאכין דאתלבשת בהון שכינתא ושמא דלהון כשמא דמאריהון, ואית בבר נש שס"ה גידין, ולקבלהון שס"ה פיקודין דלאו אינון אתיהבו למיעבד, ולקבל שס"ה יומי שתא, והא תשעה באב חד מנהון, דאיהו לקבל סמא"ל, דאיהו חד מאינון שס"ה מלאכין, ובגין כך אמרה אורייתא 'לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה', 'את' לאסגאה תשעה באב, דלא אכלין ביה ולא שתין, ובגין כך חזא קוב"ה כולא, ונרמז בהון רמז ליעקב. ויאבק איש עמו', בכל יומי שתא ובכל שייפין דיעקב, ולא אשכח בר ההוא גיד הנשה, מיד תשש חיליה דיעקב, וביומי שתא אשכח יום

קְטָרוֹג הָרַע חָס וְשָׁלוֹם, הַפֶּן הַמָּה שֶׁנֶּאֱמַר אַחַר הַחֲרָבָן (איכה ב, ג) 'הַשִּׁיב אַחֲרֵי יָמֵינוּ'^ט, וּכְתִיב (ירמיה ז, כד) 'וַיְהִי וַיִּחְזְרוּ לְאָחֹר וְלֹא לְפָנֵינוּ'^ט:

וַיִּרְא כִּי לֹא יָכַל לוֹ, כִּי ה' לֹא יַעֲזֹבֵנוּ בְּיָדוֹ"^ט, וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוּ' שֶׁהוּא בְּחֵינַת אַחֲרֵינוּ בְּחֵינַת גִּיד הַנְּשָׂה יוֹם הַשְּׂעִיָּה בְּאָב, שֶׁם נִגַע לְהַרְע לָהֶם וְעָשָׂה מֵהַשְּׂעִיָּה, וְעַל יְדֵי שְׁלִיטְתוֹ וּמְלַחְמָתוֹ תָּמִיד עִם יִשְׂרָאֵל בָּאוּ הַגְּלוּת בְּכָל־וּבְפָרֵט שֶׁהוּא גְלוּת הַנְּשָׂמָה מֵיֶצֶר הָרַע, שְׁעַל יְדֵי הַחֲשָׁף הַמְּכַסֶּה אֹרֶה הַשְּׂגָה נִטַּל וְנִתְחַסַּר הַדְּעַת מֵיִשְׂרָאֵל, שְׁאִין לָהֶם דְּעַת שְׁלֹם כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁהָיָה מֵהַשְּׂגָה לָנוּ שֶׁהוּא סוּד שֶׁנִּמְסְרוּ רְזֵי תּוֹרָה לְחִיצוֹנִים"^ט עַל יְדֵי שֶׁנִּחְסַר מֵיִשְׂרָאֵל דְּעַת הַתּוֹרָה, עַל יְדֵי חֲשׂוֹתָהּ שֶׁהוּא מַחְשֵׁיף הָאוֹר וּמְרַחֵק אֶת יִשְׂרָאֵל מֵהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא. 'עַד עֲלוֹת הַשְּׁחָר' בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אֲזִי יְהִי בְּטוֹל הָרַע, שְׁאֲזִי וּמְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה' וְגו' (ישעיה יא, ט)^ט, וְכֵמוֹ שֶׁכְּתוּב (ירמיה לא, לג)

ע"י שליטת
הדעה"ר נחשך
אור ההשגה
ונחסר מנב"י
דעת התורה
עד שיהא
ביטול הרע
בביאת המשיח

'כִּי כוֹלֵם יָדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנִם וְעַד גְּדוּלָם', שֶׁמִּמִּילָא יְהִיָּה כֶּף כְּשִׁיבְעַר הָרַע מִן הָעוֹלָם, וַיְהִיָּה אֲזִי שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה, וַיֵּצְאוּ כָּל בְּחֵינּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהָיוּ בְּשִׁכְחָה יֵצְאוּ מִן הַקְּלָפוֹת וַיִּחְזְרוּ לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא סוּד יֵצִיאַת הַדְּעַת מִגְּלוּת:

וְזֶהוּ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּמִסְכַּת רֵאשִׁי הַשָּׁנָה (כג.) 'כָּל שִׁטָּה וְשִׁטָּה שֶׁנִּטְלוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם מֵיִשְׂרָאֵל וִירוּשָׁלַיִם עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְזִירָן לָנוּ. שֶׁהוּא לְכֹונֵת הָאֲמוֹר, שֶׁהַתּוֹרָה נִכְתְּבַת שִׁטִּין שִׁטִּין, שְׁכָּל הַשִּׁטִּין שֶׁל תּוֹרָה וְדַעַת שֶׁנִּטְלוּ מִמֶּנּוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם שֶׁהֵן הַקְּלָפוֹת, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְזִירָן לָנוּ עַל יְדֵי שִׁיבְטַל הָרַע וּמִמִּילָא יְהִיָּה רַבּוּי הַדְּעַת, וְלֹא יְהִיָּה עוֹד בְּחֵינַת אַחֲרֵינוּ כִּי אִם בְּחֵינַת פָּנִים בְּפָנִים כְּמוֹ בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר 'פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה' אֶל כָּל קְהֻלָּתָם' כֵּן יְהִיָּה בְּבִיאַת הַגּוֹאֵל בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן נִצַּח סְלָה וְעַדכ"א. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן, יִמְלוֹךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

לעת"ל יוחזרו
לבני"י בחינות
הרעות שנטלו
הקליפות וע"ז
יתרבה הדעת
ויתייחזרו פנים
בפנים

◆ **צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת** ◆

הַכוֹנוֹת תִּיקוֹן חֲצוֹת דְרוֹשׁ א: 'מִיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּיהֶמ"ק וְנִשְׂרַפָה הַתּוֹרָה, נִמְסְרוּ סוּדוֹתֶיהָ וְרוּזִיהָ לְחִיצוֹנִים זֶה נִקְרָא גְלוּת הַתּוֹרָה בַּעֲבוּרֵנוּ יְהוֹרֵנוּ הַרְבִּיב'. יט. 'כִּי מִלֵּאָה הָאָרֶץ דַּעַה אֵת ה' כְּמִים לִים מְכֻסִּים'. כ. דְּבָרִים ה, ד: 'פָּנִים בְּפָנִים דִּיבַר ה' עִמָּכֶם בְּהַר' וְגו'. וְשֵׁם, יט: 'אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּיבַר ה' אֶל כָּל קְהֻלָּתָם' וְגו'. כא. ע"ע לְהַלֵּךְ פֶּר' דְּבָרִים ד"ה כִּי בִּאֲמַת: 'בִּאֲמַת כָּל עוֹד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל אַחֲזִיבִים בְּחַבְלֵי עֲבוֹתוֹת הַמִּידוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת הָיוּ אֲזִי בְּחֵינַת פָּנִים בְּפָנִים עִמּוֹ יִתְבַרֵךְ, וְכַמ"ש בְּעוֹלָם מִצְרַיִם' פָּנִים בְּפָנִים דִּיבַר ה' אֶל כָּל קְהֻלָּתָם' שֶׁהוּא בְּמִידַת הַחֹסֶד, וְכַנּוּדַע שֶׁהָיָה אֲזִי הַיְחוּד לְמַעֲלָה בְּחֵינַת פָּנִים בְּפָנִים, וְכַפִּי הַרְחַקְתָּן וְעִזְבַתָּן הַמִּידָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהָיוּ אַחֲזִיבִים

'עִם מִלֵּךְ שֶׁמִּלִּיקָה מִן הָעוֹרֶף'. טו. עֵיין עַץ חַיִּים שַׁעַר הַבְּלִיָּם פ"ז: 'אַחֲזִיבִים הֵם דִּינִין וִישׁ בְּהֵם אַחֲזִיבִים לְחִיצוֹנִים וְכו', וְזֶה סוּד 'הַשִּׁיב אַחֲרֵי יָמֵינוּ מִפְּנֵי אוֹיְבֵינוּ'. טז. ע"ע לְעִיל פֶּר' בְּרֵאשִׁית ד"ה וְכָל זְמַן: 'וְכָל זְמַן שִׁישׁ מִיעוּט הִירַח, אִף שֶׁכִּנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתִּיחֵדִין בְּבוֹרָא יִתְבַרֵךְ מִכָּל מְקוֹם אִינוּ כִּי אִם בְּסוּד זִיווּג אַחֲרֵינוּ בְּאֲחֹר כְּבִיכּוֹל, כְּמוֹ שֶׁאֲמַר הַכְּתוּב 'הַשִּׁיב אַחֲרֵינוּ יָמֵינוּ' וְגו', וְכַמּוֹ שֶׁאֲמַר הַכְּתוּב 'וַיְהִי לְאַחֲרֵינוּ וְלֹא לְפָנֵינוּ'. יז. רֵאזֵה קִידוּשֵׁינוּ ל: 'צָרוּ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עֲלֵינוּ בְּכָל יוֹם וּמִבְּקֵשׁ הַמִּיתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים לו, לב) 'צוּפֵה רִשַׁע לְצַדִּיק וּמִבְּקֵשׁ לְהַמִּיתוֹ' וְאַלְמֵלֶא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹזֵרוֹ אִין יִכּוֹל לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שֵׁם, לג) 'אֵלֵהִים לֹא יַעֲזֹבֵנוּ בִּידוֹ'. יח. עֵיין שַׁעַר

ספר
זאת
זכרון

פְּרִשְׁת וַיִּשְׁלַח

בקשת יעקב להנצל מהעושה ומראה עצמו כצדיק

בְּפְרִשְׁת וַיִּשְׁלַח. הַצִּילֵנִי נָא כּו' (בראשית לב, יב). דְּהִנֵּה יֵשׁ בְּנֵי אָדָם רַמָּאִים 'עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה זְמָרִי וּמִבְקָשׁ שְׂכָר כְּפִנְחָס' (סוטה כ:), כֵּן יֵשׁ לוֹמֵר 'הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אַחִי' שְׂמֵרָאָה עֲצָמוּ כְּאֵחַ לִי כְּפִי מַה שְׂמַחְזִיק אוֹתִי לְצַדִּיק, ו'מִיַּד עֲשׂו' שְׂבָאָמֶת הוּא רְשָׁע:

היעה"ר המלמד חסידות תשובה וסיעופים הכל לשם התפארות

עוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ, 'הַצִּילֵנִי' מֵיַּצֵּר הָרָע, שֶׁהִנֵּה הַיַּצֵּר הָרָע גַּם הוּא בְּעַל תְּשׁוּבָה וְחִסֵּד, כִּי מְלַמֵּד לְאָדָם חִסְדוֹת וּתְשׁוּבָה וְסִגּוּפִים, וְהַכֵּל בְּאֵמֶת שְׂלֵא כְּרִצּוֹן הַבוּרָא בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים לְמִשְׁלַח מִצְוָה לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּאוֹתוֹ אָדָם וְלִמְסוֹר מְמוֹנוֹ לְגוֹי חֲלִילָה, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. וְלִפְעָמִים לְסַגֵּף עֲצָמוֹ, וְשָׂרֵשׁ הַכְּפֹנָה, אַחַר יִשׁוּב הַדַּעַת וְהַתְּבוּנָנוֹת הַרְבֵּה, הוּא בְּשִׁבִיל הַתְּפָאָרוֹת: וְכֵן אֶפְלוּ כְּשֶׁהַכְּפֹנָה הוּא לְשֵׁם שְׂמֵימִים, אִם יוֹתֵר מִהַכֵּחַ שֶׁל אָדָם, גּוֹרֵם לוֹ חֲלָשָׁה רַחֲמָנָא לַיְצָלָן וּבִטּוּל עֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְחֲלוּל הַשֵּׁם חֲלִילָה, גַּם זֶה הוּא מֵיַּצֵּר הָרָע. וְהַגֵּם שְׂעַל זֶה אֵין אָדָם נֶעֱנֵשׁ כִּי הָיָה עֲבָרָה

כשטפתה היעה"ר לעשות יותר מכבודו אף שכונתו לש"ש ואין נענש ע"י זה מרחק מהש"ת

לְשִׁמָּה, וְגַם הֵלֵא עֲבָרָה לְשִׁמָּה חֲשׁוּבָה לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִךְ כֵּיוָן שֶׁהוּא מַצַּד הַיַּצֵּר הָרָע כְּנִ"ל אֵין הַכְּפֹנָה לְשִׁמָּה כְּרָאוּי, כִּי זֶה צָרִיף סִיּוּעַ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהִיּוֹת הַכְּפֹנָה לְשִׁמָּה, לֹא אִם בְּאֵ מַצַּד הַיַּצֵּר הָרָע. הַגֵּם שְׂאָף עַל פִּי כֵּן אֵין רָאוּי לַעֲנֹשׁ עַל זֶה כֵּיוָן שְׂטוּעָה עֲצָמוֹ הָאָדָם, אִךְ אִף עַל פִּי כֵּן נִתְרַחַק בְּזֶה מֵהַבוּרָא בְּרוּךְ הוּא חֲלִילָה, עַל כֵּן צָרִיף רַחֲמִים עַל זֶה שִׁישְׁכִּיל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָאָדָם בְּאֵמֶת:

בקשת יעקב מרמות להניצל מזה"ר המראה עצמו כא

וְזֶה יֵשׁ לוֹמֵר גַּם כְּאֵן רַמְזוּ בַתּוֹרָה, 'הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אַחִי' הוּא הַיַּצֵּר הָרָע שְׂמֵרָאָה עֲצָמוֹ כְּאֵחַ לִי דוֹרֵשׁ שְׁלוֹמִי וְצַדִּיקְתִּי, ו'מִיַּד עֲשׂו' שְׂבָאָמֶת הוּא לְרְשָׁעוֹת:

מצוות שעושה אדם קודם תשובתו מקלקל בזה יותר

'כִּי יָרָא אָנְכִי אֹתוֹ פֶּן יְבוֹא וְהַכֵּנִי אִם עַל בְּנִים', כִּי 'אִם' נִקְרָאת הַתְּשׁוּבָה^ב, שֶׁהוּא אִם וּמְקוֹר וְשָׂרֵשׁ לְכָל הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים לְהִיּוֹת רְצוּיִם לְפָנֵי הַמְּקוֹם, כִּי מִצְוֹת שְׂאָדָם עוֹשֶׂה קִדְּם תְּשׁוּבָתוֹ, חֲלִילָה מְקַלְקֵל בְּהֵם יוֹתֵר כְּדָאִיתָא בְּבִתְבֵי הָאָרֶץ ז"ל^א, כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשָׁה^י קִדְּם

ציונים ומקורות

המעשים טובים שהאדם עושה בעודו רשע, או התורה שלומד, אין צריך לומר שאינו נותן כח בקדושה, אלא אדרבה מוסיף כח בקליפה, ועליו נאמר (תהלים נ, טז) 'ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי', כלומר שאתה מכניס דברי קדושה בתוך הקליפה, ובזה מוסיף על חטאתו פשע וגדול עוונו מנשוא'. ד. ח"א שער ב: 'נמצא כי בהיות מידות הרעות קבועות באדם, נמנע הוא מלקיים התורה והמצוות, וגם אם יקיימם יהיה שלא לשם שמים ובטורח גדול, ועליו נאמר (משלי יא, כב) 'נזם זהב באף חזיר' וגו', כי עוד

א. 'הצילני נא מיד אחי מיד עשיו כי ירא אנוכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים. ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרוב'. ב. עיין זוה"ק ח"א ר"ט. 'ותנינן לא יסגי בר נש חובי לתתא, בגין דיסתלק אמא מעל בנין וכו', וכד תייבין בני עלמא ואסגין בזכותא קמי קב"ה, ואימא תבת וכסיא על בנין, כדין אתקרי תשובה, מאי תשובה, דא תשובה דאימא דתבת בקיומהא, וכדין כתיב (תהלים קיג, ט) 'אם הבנים שמחה, אם הבנים ודאי'. ג. עיין ספר הליקוטים להאריז"ל תהלים מח: 'דע כי כל

שְׁמַתְקַן אָדָם מְדוּתָיו אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת, וְאִם עוֹשֶׂה, הֵם בְּטָרַח וְשִׁלְא לְשֵׁם שְׁמַיִם, וְמָה שֶׁהוּא מְלַמֵּד וְרִגִּיל בְּהֵם דְּוָקָא: וְהִנֵּה אִם הַפְּנִיָה שִׁלְא לְשֵׁם שְׁמַיִם כִּי אִם פְּנִיָה אַחֲרָת, קוֹרָא זֶה בְּחֹבֶבֶת הַלְּבָבוֹת עֲבוּדָה זָרָה וְקִשָּׁה יוֹתֵר מֵעֲבוּדָה זָרָה, עֵינַי שָׁמָּה. וְעַל כֵּן מָה שֶׁעוֹבֵד יוֹתֵר וְעוֹשֶׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים יוֹתֵר, הִנֵּה כְּמוֹ שֶׁעוֹבֵד יוֹתֵר עֲבוּדָה זָרָה רַחֲמָנָא לִיְצַלֵּן, מָה שֶׁאֵינָן כֵּן אַחֲרֵי תְשׁוּבָתוֹ, עַל כֵּן נִקְרָאת הַתְּשׁוּבָה (גם) [אִם] עַל הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים: וְזֶה 'כִּי יָרָא אֲנֹכִי אֹתוֹ פֶּן יָבוֹא וְהִכְנִי אִם עַל בְּנִים', פֶּן יִדְרִיף בְּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וּבְזֶה מִכָּה אוֹתִי חֲלִילָה כְּנִ"ל אִם כָּא מִצַּד הַיְצִיר הָרַע, וְאֵתָה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטֵיב עֲמָךְ פְּרוּשׁ אֶהְיֶה עוֹשֶׂה עִמָּךְ טוֹבוֹת שֶׁהֵם טוֹבוֹת וְלֹא שֶׁהֵם אֵינָן טוֹבוֹת, כִּי כֵן אֲמָרוּ (יומא לח:): 'הֲבֵיא לְטָהָר מְסִיעֵינִי אוֹתוֹ',

פניות היו כע"ז וככל שעושה יותר מעש"ט לפני תשובתו היו יותר מעובד ע"ז רח"ל

רמו בבקשת יעקב להונעל מהוצה"ר של מעש"ט לפני התשובה

וְשִׁמְתִי אֶת זְרָעְךָ הֵם מַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּי הֵם עֵקֶר תּוֹלְדוֹתֵיהֶם שֶׁל צַדִּיקִים, 'כַּחֲלוֹל הֵי' שֶׁמֶגֶן עַל הֵי' שֶׁלֹּא יֵצֵא חוּץ, כֵּן תִּגַּן שֶׁלֹּא יִמָּשֵׁךְ בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים לְהִרְחִיק מִהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ חֲלִילָה עַל יְדֵיהֶם כְּנִ"ל: 'לֹא יִסְפָּר מֵרַב', סְפִירָה נִקְרָאת הַטְּהָרָה, שֶׁמְטָהָר אֶת עֲצָמוֹ וּמְזַכֵּךְ חֲמָרוֹ, כִּידוּעַ לְשׁוֹן סְפִירָה וְכִמוֹ שֶׁפִּרְשׁ בַּזְהַר (ח"א ח.) עַל פְּסוּק 'הַשְּׂמִים מְסַפְּרִים' (תהלים ט, ב), פְּרוּשׁ 'לֹא יִסְפָּר מֵרַב' מֵעוֹלָם הַפְּרוּד, כִּי אִם תִּהְיֶה הַזְּכוּף מֵעוֹלָם הַיְחוד גְּמור":

הטרה והיזכר אין יכולה להיות מעולם הפירוד רק מעולם היחוד

כְּתִיב (תהלים לד, כב) וְשִׁנְאֵי צַדִּיק יֵאָשְׁמוּ. פְּרוּשׁ הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא עוֹשֶׂה שְׁנֵאֲשָׁמוּ, שֶׁמְחַזְּקִים אוֹתָם לְאֲשָׁמִים, כְּמוֹ שֶׁאֵיִתָּא (יומא פו:): 'מְפָרְסְמִין אֶת הַחֲנִפִּים מִפְּנֵי חֲלוּל הַשֵּׁם', פְּרוּשׁ כָּל הָעוֹלָמוֹת מְפָרְסְמִין אוֹתָם, וְזֶה 'יֵאָשְׁמוּ':

העולמות כולם מפרסמים לאשמה את שונאי הצדיק

◆ ציונים ומקורות ◆

טומאתו בו מלוּבש תוך הקליפות'. ה. שער יחוד המעשה פ"ד: 'ואם יעשה מי שאינו יודע את האלהים מעשה ממעשי העבודה, כוונתו בו כוונת מי שירא ויקוה מבני אדם בלבד, ועובד בני אדם ולא הבורא אותם, מפני שאיננו יודע ולא מכיר ענינו. וכן נאמר בעובד כוכבים, כי מביאתו לזה סכלותו באלהים יתברך. ויש יתרון לעובד כוכבים על החונף בארבעה דברים, אחד מהם, כי העובד כוכבים בזמן הזה שאין חוון, איננו מוזהר על ידי נביא שיברר אצלו הפסד מחשבתו באותות ומופתים, אבל המחניף בתורת האלהים יש עליו טענה במה שקבל מן המצוות בעבודת האלהים והאזהרה מעבודת זולתו. והשני, כי העובד כוכבים עובד מי שאינו ממרה את האלהים, אבל המחניף בתורת האלהים עובד מי שממרה את האלהים מן האנשים ומי שאינו ממרה אותו. והשלישי, כי העובד כוכבים הוא עובד דבר אחד בלבד, והחונף אין תכלית לנעבדו. והרביעי, כי העובד כוכבים אין ענינו

נסתר מבני אדם והם נשמרים ממנו מפני פרסום כפרנותו באלהים, אבל החונף אין כפרנותו נראית ובני אדם בוטחים בו, וייתכן לו להזיקם, מה שלא ייתכן לזולתו. והוא הגדול שבמדוי העולם, ונקרא בלשוננו חונף, ויהיר, ומפתה'. ו. בר"ל, ו. רש"י בראשית ו, ט. ז. 'מה כתיב 'השמים מספרים כבוד אל', 'השמים' דא חתן דעאל לחופה, 'מספרים' מתנהרין כוזהרא דספיר דגהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. וע"ע ח"ב קלו: ח"ג צו. ח. עיין לעיל פר' פנחס ד"ה פסוק יפקוד: 'הקדושה נקרא רשות היחיד ורשות הרבים נקרא ההיפוך'. ט. עיין להלן ד"ה פירוש על פסוק ויסעו, וד"ה והנה מה. וראה לעיל פר' וירא (א) ד"ה וכן משם: 'יבושו רשעים ידמו לשאול' (תהלים לא, יח), דהנה איתא 'מפרסמין את החנפים מפני חילול השם' פי' כל העולמות עוזרים לזה לפרסמן וכו', וזה 'יבושו רשעים ידמו' בעיני בני אדם 'לשאול', שידעון כל העולם שרצונם רק להנאת עצמו ורוצים

הקב"ה אוהב אמת וחפץ להטיב להודיע שהכל בחסד אל ולא יחזיק טובה לעצמו

עוד פָּרְשָׁנוּ קַמְנָתִי מִכָּל הַחֲסָדִים כּו' (בראשית לב, יא). דְּהִנֵּה רְצוֹן הַבוֹרָא בְרוּךְ הוּא רַק לְהַטִּיב לְאִשְׁרׁי טוֹב לָהֶם, כִּי אִם שְׂיַדַע הָאֲדָם שֶׁהוּא מַחֲסֵד אֶל כָּל הַיּוֹם, אֲפָשָׁר לְעִשׂוֹת לוֹ נְסִים וְנִפְלְאוֹת אִם לֹא יַחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ בְּזָה כִּי אִם שְׂיַדַע הָאֲמֵת, כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אֲמֵת וְשׂוֹנֵא שְׂקָר, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (ירמיה י, י) 'וְה' אֲלֵקִים אֲמֵת':

גם עצם ידיעת האמת שהכל מאתו ית' יש לזכור שהוא מחסד אל ומחייבו יותר לעבדו

כִּי אִם הִגַּם שְׂיַדַע אֲדָם הָאֲמֵת, אֲפָשָׁר גַּם מִזֶּה לְבֹא מַעַט גְּדוּלוֹת כִּי לֹאוּ כָּל אֲדָם יוֹדַע הָאֲמֵת, כִּי אִם גַּם בְּזָה צָרִיף לִידַע כִּי גַם זֶה הוּא חֲסֵד אֶל שְׂמֵכִין לְאֲדָם הָאֲמֵת^{יא}, וְאֲדַרְבָּה גַם עַל יְדֵי זֶה צָרִיף וּמַחֲזִיב יוֹתֵר לְעַבֵּד אֶת הַבוֹרָא בְרוּךְ הוּא, מִפְּנֵי הַטּוֹבָה הַגְּדוּלָּה הַזֹּאת שְׂמוֹדִיעַ לְאֲדָם הָאֲמֵת, מַחֲזִיב יוֹתֵר לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גַּם מִפְּנֵי אוֹתָהּ טוֹבָה, כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּחוֹבַת הַקְּבָבוֹת^{יב}:

אף שיותר טוב ליהרג מלהטוא ביקש יעקב שעשוי לא יהרגו

וְזֶה וַיִּירָא וַיֵּצֵר לוֹ, שְׂנַתֵּירָא שְׂלֵא יִלְמַד מַעֲשֵׂו הַרְשָׁע אִם תְּהִיָּה לוֹ שְׁלוֹם עִמּוֹ עַל יְדֵי שְׂנַתֵּירָא מִמֶּנּוּ, וְזֶה הִיָּה לוֹ מוֹרָא מְאֹד, וַיֵּצֵר לוֹ אִם יִהְרַגְהוּ חֲלִילָה, הִגַּם

שָׁזָה הִיָּה לוֹ טוֹב יוֹתֵר מִלְחָטָא, אִף עַל פִּי כֵּן הִיָּה צָר לוֹ, כִּי מוֹטָב לְחַיּוֹת לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ:

יעקב ביקש ג' הבחינות, חסד גבורה ודביקות שמשורשו

וְהַתְּפִלָּה 'אֲלֵקִי אָבִי אֲבִרְהֵם' כִּי צָרִיף לוֹ חֲסֵד לְצָרְכּוֹ, 'וְאֵלֵקִי אָבִי יִצְחָק' הִיָּה צָרִיף לוֹ לְהַפְחִיד אֶת עֵשָׂו, 'ה' כּו', צָרִיף לוֹ שְׂיִהְיֶה דְבוּק לוֹ שְׂלֵא יִחֲטֵא, כִּי 'ה' הוֹי"ה בְרוּךְ הוּא הוּא שֶׁרֵשׁ יַעֲקֹב כְּפִדוּעֵי^{יג}:

יעקב החזיק עצמו לקטן בין אם יהיה לו הרבה חסד ובין מעט וגם בזה שהשיג האמת

'קַמְנָתִי' כּו', פְּרוּשׁ אִם תַּעֲשֶׂה לִּי כָּל הַחֲסָדִים, אִף עַל פִּי כֵּן אֲנִי קָטָן בְּעֵינֵי וְשִׁפְלִי, לֹא אֲתַגָּאָה בְּשִׁבִיל זֶה, וְכֵן לְהַפְּךָ, אִם בְּחֲסֵד הַמוֹעֵט שְׂתַעֲשֶׂה, אֲנִי מַחֲזִיק עֲצָמִי לְקָטָן שְׂאִינִי כְּדֹאֵי לִי מִצַּד עֲצָמִי, וְזֶה 'מִכָּל הַחֲסָדִים' אִם לְרִבּוֹת וְאִם לְמוֹעֵט אֲנִי קָטָן בְּעֵינֵי מִכָּלֵם. וּמִכָּל הָאֲמֵת, גַּם מֵה שְׂאִינִי הָאֲמֵת, גַּם מִזֶּה אֲנִי קָטָן מִצַּד עֲצָמִי, כִּי אִם שְׂאִיתָ עוֹשֶׂה זֹאת בְּחֲסֵדְךָ וְגַם הַבְּנִתִּי הָאֲמֵת:

'כִּי בְּמִקְלִי עֲבַרְתִּי', דְּאִיתָא (הושע ד, יב) 'עֲמִי מִקְלוֹ יִגִּיד לוֹ'^{יד} פָּרְשׁוּ (פסחים נב:): 'מִי שְׂמַקְלֵ לּוֹ יִגִּיד לוֹ, פְּרוּשׁ מְקַלֵּין לָהֶם. וְכֵן יֵשׁ לְפָרֵשׁ גַּם זֶה, 'בְּמִקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת

ע"י כ' שערי בינה בא לאדם הרדור תשובה על אשר היה מקל ומתנהג שלא כהוגן

◆ **ציונים ומקורות** ◆

פ"ו: 'והענין הרביעי, טובת האלהים על איש מאישי בני אדם, נתייחד בה משאר משפחתו ועמו ושאר המדברים, כנביא מובחר או נגיד מצווה להנהיג אומה, או חכם העיר אלהים את רוחו בחכמה ותבונה ועצה ודומה לזה, ועל כל טובה מהן יתחייב בעבודה יתירה לאלהים וכו', ועל כן היו החסידים הראשונים, כשהיתה באה להם טובה מטובות העולם, מתפחדים לה משני פנים, אחד מהם, שלא יקצרו מהשלמת העבודה עליה וההודאה בעבודה, ותשוב להם לרעה, כמו שאמר יעקב אבינו 'קטונתי מכל החסידים'. יג. עיין זוה"ק ח"א קנז: 'יעקב דא תפארת' וע"ע ח"ג רצו. 'תפארת יהו"ה'. יד. 'עמי בעצו ישאל ומקלו יגיד לו כי רוח זנונים התעה ויונו מתחת אלהיהם'.

הממון כמו 'שאול' כתיב עליו שאומר 'הב הב', עי"ז 'תאלמנה שפתי שקר' כו', כי לא יהי דבריהם נשמעים'. י. ויירא יעקב מאוד וייער לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות וגו'. ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק ה' האומר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך. קטונתי מכל החסידים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הוזה ועתה הייתי לשני מחנות. הצילני נא מיד אחי מיד עשוי כי ירא אנוכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים. יא. עיין שפת אמת פר' וישלח תרל"א: אא"ז מו"ר וצלחה"ה הגיד בשם הר' מלובלין פי' 'קטונתי מכל החסידים' שגם זה שקטן בעיניו ג"כ מחסדי השי"ת. יב. עיין שער עבודת האלהים

ספר
זְכוּרֹן
זאת

בְּלִי מְצָרִים כִּי כִּי הוּא הֶעֱקָר (כִּי הַחֶסֶד לְבַד לֹא הָיָה מִתְקַיֵּם, וּמִכָּל שֶׁפֶן פֶּחַד וְצִמְצוּם לְבַד, כִּי לֹא הָיָה לְצַרְף עֲצָמוֹ כִּי אִם לְצַרְף בִּיאַת הַחֶסֶד מִכַּח אֶל הַפְּעֵל, רַק הַשְּׂרֵשׁ הָיָה לְהִיטֵב בְּשִׁנְיָהֶם פְּלוּלִים, וְהַפְּחַד טָפֵל לְהַחֲסֵד וְזֶה הָיָה הֶעֱקָר, וְזֶה מִדַּת יַעֲקֹב, עַל כֵּן נֶאֱמַר 'וַיִּפְרָץ'), כְּמוֹ 'הַמְּלֶךְ פּוֹרֵץ גְּדֵר לַעֲשׂוֹת דְּרָף' (ב"ב ק:), כִּי יֵשׁ לוֹ נַחְלָה בְּלִי מְצָרִים:

וְזֶה נִמְיָ וּפְרֻצַּת יָמָה' (בְּרֵאשִׁית כח, יד) אֵיטָא בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוּרַ כא, ח) ק"י

קריעת ים סוף
היתה בזכות
יעקב

'בְּזָכוֹת יַעֲקֹב נִקְרַע הַיָּם' נִרְאָה לִי בְּשֵׁם רַבִּי עֲקִיבָא 'שֶׁנֶּאֱמַר 'וּפְרֻצַּת יָמָה''. כִּי מִדְרָגְתּוֹ הוּא עַד אֵין סוּף, כִּי הוּא הֶעֱקָר כִּי כִּי וְכוּלָּל שְׁנֵינְהֶם, נַעֲשִׂים בּוֹ הַיְחֻדִּים מִכַּח אֶל הַפְּעֵל לְגַמְרָ וְסוּף, וְזֶה יָם סוּף. וְזֶה 'קְרִיעַת יָם סוּף בְּעֵתִיקָא תְּלִיא' (זוה"ק ח"ב נב: ק"י), הוּא יַעֲקֹב שְׁעוּלָה עַד אֵין סוּף ק"י, 'עֵתִיקָא' לְשׁוֹן 'סְבָא' 'שְׂרָאֵל סְבָא' ק"י, וְזֶה 'וּפְרֻצַּת יָמָה' אֵתָה תְּפָרֵץ אֵת הַיָּם כְּפָרוּשׁ הַמְּדֻרָשׁ:

שעלתה עד אין
סוף ועל ידה
נעשים
היחודים
ויוצאים לפועל
עד הגמר
והסוף

פְּרֻשֵׁת וַיִּשְׁלַח

שָׁם (לב, ב-ד) וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאָכֵי אֱלֹהִים כּוֹ. וְרִישׁ וַיִּשְׁלַח. דְּהֵנָּה אֵיטָא (חגיגה יד.) 'כָּל דְּבֹרֵר

הצדיק השומר
פיו נבראים
מדיבוריו
מלאכים
הפועלים
לקיים דיבוריו

שְׂיֻצָא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִבְרָא מִמְּנוּ מְלָאָךְ. יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּקָאֵי גַם אֲצִדִּיק שְׁשׁוּמְרָ פִּיּוֹ וּלְשׁוֹנוֹ, וְזֶה 'פִּי הַקְּדוֹשׁ'

צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת

כח, דא הוא יעקב קדישא שלימא' וכו', שלים מכולא שלים לתרין סטרין לעתיקא קדישא ולזעיר אפין. וע"ע ליקוטי אמרים תניא פי"ג ד"ה והנה: 'מידת אמת היא מידתו של יעקב הנקרא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה מרום המעלות ומדרגות עד סוף כל דרגין'. קיג. עיין בר"ר עו, ה, צב, ב, זוה"ק ח"ב נג. וע"ע דגל מחנה אפרים פר' בשלח ד"ה וישם: 'וישם את הים לחרבה ויבקעו המים' (שמות יד, כא). 'ויבקעו' אותיות 'ויעקב', היינו כדאיתא בזוה"ק 'וירא ישראל' וגו' (שם, לא) 'ישראל סבא', והוא שמרמז כאן 'ויבקעו המים' שעל ידי יעקב שהיה שם ובזכותו נבקעו המים'.

א. 'ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים. ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחניים. וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשיו אחיו ארצה שער שדה אדום'.

קט. שבת קיח. 'כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים וכו', כיעקב שכתוב בו 'פרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה'. קי. ר' עקיבא אומר בזכות יעקב אני קורע להם את הים שנאמר 'פרצת ימה וקדמה'. קיא. 'כתיב (שמות יד, טו) 'ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי, ותאנא בספרא דצניעותא 'אלי' דייקא, בעתיקא תליא כולא, ביה שעתא אתגלי עתיקא קדישא, ואשתבח רעוא בכולהו עלמין עילאין, כדין נהירו דכולא אתנהיר. אמר רבי יצחק, כדין כד אתנהיר כולא כחדא, ועבד ימא נימוסין עילאין, ואתמסרו בידוי עילאין ותתאין, ובגיני כך קשיא קמי קודשא בריך הוא כולא כקריעת ים סוף, וכולא הכי אוקמוה, מאי טעמא, בגין דקריעת ים סוף בעתיקא תליא'. קיב. עיין זוה"ק ח"ב קעה: 'תנא, אמר רבי שמעון, 'והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה' (שמות כו,

שְׁמַתְקַדְשׁ, 'בְּרוּךְ הוּא' מֵה' יִתְבָּרַךְ, שְׁפִי
 לֹשׁ לֹשׁ שְׂדֵשׁ בְּשִׁמּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי־נֶן שְׁהִיא
 מִתְקַדְשֵׁת מִטְמֵאָתָה אִין מִסָּךְ מִבְּדִיל
 וְנִבְרָא מִמְּנָה מְלֶאךָ וְהֵם פּוֹעֲלִים דְּבוּרוֹ
 בְּעִזְרַת אֵל יִתְבָּרַךְ. וְזֶה 'וַיַּעֲקֹב הֶלֶךְ
 וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מְלֶאכִי אֱלֹקִים', הַתְּפִלּוֹ
 בְּעִדּוּי מְלֶאכִים הַנִּבְרָאִים עַל יְדוֹ, וְכֵן נִמְי
 פְּשׁוּט יִתֵּר מְלֶאכִים נִמְי:

וַיֵּאמֶר יַעֲקֹב כִּאֲשֶׁר רָאִם מַחְנֵה אֱלֹקִים
 זֶה', פְּרוּשׁ הַצְּדִיק גַּם כֵּן יְכוּל
 לְפַעַל 'מַחְנֵה אֱלֹקִים', כִּי הַצְּדִיק נִקְרָא
 'זֶה', כִּדְאִיתָא טַעְמִים בְּסִפְרֵי רַאשׁוֹן וְכֵן
 נִקְרָא 'רְקִיעַ' לְשׁוֹן חֲשִׁיבוֹת עַל שְׁהוּא
 חֲשׁוּב בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמֵה שְׁהוּא גּוֹזֵר
 הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא מְקִיָּם, כְּלָם שׁוֹאֲלִים
 עָלָיו מִי הוּא וּמְשִׁיבִים זֶה, עַל כֵּן נִקְרָא
 'זֶה', וַיִּקְרָא שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא מֵה שְׁהוּא
 קְדוּשׁ ה' שְׁנִקְרָא 'מְקוֹם', וְזֶה 'שֵׁם
 הַמְּקוֹם הַהוּא' שְׁזֶה הוּא קְדוּשׁ ה' גַּם כֵּן
 שְׁנוֹתֵן הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא כַּח לְהַצְּדִיק

הש"ת נתן
 כח לצדיק
 לפעול מלאכים
 בדבורו כמותו
 וזה הוא קדושתו
 ה'

לְפַעַל כֵּן, קְרָא זֶה 'מַחְנֵם' שְׁתִּי מַחְנֹת,
 שְׁגַם הַצְּדִיק יְכוּל לְפַעַל מַחְנֹת כְּמוֹ
 הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא:

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלֶאכִים לְפָנָיו, פְּרוּשׁ
 לְפָנָיו מִמַּשׁ, כְּמֵה שְׁדַבֵּר כֵּן
 בִּינוּ לְבִין עֲצָמוֹ וְזֶה 'לְפָנָיו', כְּזֶה שְׁלַח
 מְלֶאכִים 'אֵל עֶשׂוֹ אַחִיו', שְׁהִיא 'אַחִיו',
 אֹהֵב אוֹתוֹ כְּאֵח, 'אַרְצָה שְׁעִיר שְׂדֵה
 אָדוֹם' וְלֹא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְזֶה גַם כֵּן
 שְׁלַח:

כְּתִיב (תהלים סח, כב) **אֵף אֱלֹקִים יִמְחִין**
רֹאשׁ אוֹיְבָיו כְּדָקֵד שְׁעִיר מִתְּהַלֵּךְ
בְּאִשְׁמִיו. יֵשׁ לְדָקֵק מֵה לְשׁוֹן 'אֵף', כִּי
 הוּא פְּסוּק בְּפָנָיו עֲצָמוֹ וַיֵּשׁ לוֹ פְּרוּשׁ
 בְּפָנָיו עֲצָמוֹ" (וַיֵּשׁ לוֹמֵר דְּלִמְעוּטִי
 שְׁאִינָם אוֹיְבָיו. אֵף זֶה פְּשׁוּט, וְגַם הוּא
 דְּרָךְ דְּרִשׁ). וְכֵן לְשׁוֹן 'מִתְּהַלֵּךְ', הִיָּה לוֹ
 לוֹמֵר מְהַלֵּךְ, כִּי לְשׁוֹן 'מִתְּהַלֵּךְ' מִשְׁמַע
 לְשׁוֹן תַּעֲנוּג:

יעקב אבינו
 דיבר בעו לבין
 עשבו וכוה
 שלח מלאכים
 לעשו לפעול
 מנה שרעה

◆ **צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת** ◆

ו. ע"ע זאת זכרון פר' אמור ד"ה ומעשה ידינו:
 "הרקיע" הוא הצדיק שהוא חשוב בכל העולם,
 כמו שאיתא במועד קטן (כח). 'מאן חשוב מאן
 ספון מאן רקיע' הוא לשון חשיבות, וכן לשון דק
 ומרודד כמו 'ריקועי פחים' (במדבר יז, א), 'וירקעו
 את פחי הזהב' (שמות לט, א), כי הצדיק פורש עצמו
 מגשמיות להיות כרוחניות וכו', והנה אש הרבה
 אפילו נראה עב שורשו הוא דק, כן צדיק, ועל כן
 נקרא 'רקיע'. ז. ראה בר"ר סח, ט: 'מפני מה
 מכנין שמו של הקדוש ברוך הוא וקוראין אותו
 'מקום', שהוא מקומו של עולם ואין עולמו
 מקומו'. ח. עיין רד"ק תהלים סח, כב: "אך
 אלהים' אלהים לבדו הוא שיעשה זה, כי מי
 יעשה כמעשיו, כי בלילה ברגע אחד הכה מאה
 ושמונים וחמישה אלף איש, אלהים לבדו יעשה
 זה שימחן ראש אויביו בלא חרב ובלא חנית'.

ב. ברכות כו: 'ואין 'פגיעה' אלא תפילה שנאמר
 (ירמיהו ז, טו) 'זאתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל
 תשא בעדם רינה ותפילה ואל תפגע ב'. ג. עיין
 נועם אלימלך פר' תצוה ד"ה וזהו כאשר: "לא
 נברא העולם אלא לצוות לזה", היינו בריאת
 העולם היה למען ישמעו להצדיק הנקרא זה,
 כמו שנאמר (שמות לב, א) 'זה משה' כו'. ועיין
 מנחות ג: ריקאנטי בראשית ב, כג, קדושת לוי
 פר' דברים ד"ה בעבר הירדן. ד. זאת זכרון פר'
 דברים (ג' מאמרים) ד"ה לפרשת: 'צדיק נק' 'זה' י"ל
 משום דידוע דהקב"ה גוזר וצדיק מבטל גזרות
 קשות כמ"ש (שמואל ב כג, א) 'צדיק מושל' כו' וכן
 'צדיק גוזר וקוב"ה מקיים' (במ"ר יד, ד) ויש תמיד
 להעולמות מי הוא זה שמבטל גזרת הבורא, וכן
 הוא גוזר והקב"ה מקיים גזרתו, ועונים 'זה הוא',
 על כן נקרא הצדיק 'זה'. ה. עיין תיקו"ז א.

ראוי להעלות
הדינים
לשורשם בשם
אדי"ה ושם
הם נמתקים
ובאים על
השונאים

הדינין^{יא}. ואינו אומר נבטלו הדינין, כי אם לשון מתוק, כי הם ענין עליון, כי אם שמתקנין להיות על רשעים ויש הנאה ותענוג מהדינין שבאים על השונאים וזה פרוש מתוקי^{יב}. ועל ידי 'אף', 'טוב לישראל', ו'אלקים' הוא הדין^{יג} הוא רק 'לברי לבב', על אשר הם 'ברי לבב', שני ל'כבות', שאין להם

אף הנה, כשיודע האדם מדינין, ראוי להעלותם לשרשם שרש ההי"ה ונמתקים שם, כמבאר כמה פעמים הא"י^ט. והנה השרש הי"ה הוא אהי"ה כדאייתא בספר שערי אורה^י וכמבאר למעלה^י, והוא גימטריא כ"א, וזה 'אף טוב לישראל' (תהלים עג, א)^{יב}, על ידי אהי"ה שהוא כמנין 'אף' נמתקין

◆ ציונים ומקורות ◆

הזה^ט. יא. עיין לעיל פר' תולדות ד"ה והנה זה, וע"ע דברי אמת פר' קורח ד"ה וינח משה: הבינה שורש התשובה וכו', ושורשו משם אדי"ה שהוא שורש להתגלות שם הי"ה דנקרא על היות העולמות, אהי"ה לשון להיות היותו. יב. 'מומור לאסף אך טוב לישראל אלהים לברי לבב'. יג. עיין פירוש הר"מ בוטריל לספר יצירה פ"א: 'ואהי"ה כמו 'אך' וזהו סוד 'אך חנון אתה', ואומר 'אך טוב לישראל', וזאת המידה היא המרחמת על ישראל ומכה את העכו"ם. וע"ע בעל הטורים דברים ד, לד. יד. ע"ע זאת זכרון פר' פינחס ד"ה פר' פינחס: 'בשחלילה יש דינים, צריך להעלותם בשורשם וממתקים אותם, אך לא נמצא לשון מבטלין דינין, כי אם להמתיקן, פירוש מעלין אותם לשורשם, והרצון הוא להטיב לישראל שבוה יהי קיום עולם, כי העולם נברא בשביל ישראל שנקראו 'ראשית', וכבוד שמים הוא כשטוב לישראל, כי אפשר להפעיל הטובות שהיה הכוונה בהדין לא ע"י צער ג"כ, והדין לא ישוב ריקם אחר שנתעורר, כי אם יהיה מתוק, ותהיה לנו טוב עמו, כי יבוא על רחוקיו ית' על שונאי ישראל, כמו בימי מרדכי ואסתר וכיוצא בו, כדאייתא בעמק המלך' (שער עולם התהו פס"ב). טו. ראה בר"ר לג. ג: 'בכל מקום שנאמר 'אלהים' הוא מידת הדין'. טז. ע"ע רב ייבי תהלים שם: 'אך טוב לישראל' דהיינו רק טוב 'לישראל' שהם מתואר צדיקים ולא יהיה להם רע לא בעוה"ז ולא בעוה"ב, 'ואלהים' יהיה 'לברי לבב' שהם מתואר הרשעים וכו', גם בעוה"ז יהיה לרשעים דין. יז. עיין בר"ר מת, יא, רש"י דברי הימים א כח, ט. וע"ע פרי צדיק

ט. עיין זאת זכרון פר' בלק (ב) ד"ה יזל: 'רצונו ית' בבריאת העולמות להטיב לברואיו, כי אם צורך הטבה ית' שתמצא ג"כ מדה"ד להיפרע מן הרשעים, כמו שפירשנו למנוע האור והחסד מן הרשעים שלא יוכלו לאבד את העולם, והנה מן שורש הדין בא התפשטות עד שגם לפעמים על שונאי ישראל רוצה לבוא, והש"י נתן זה לנו לתקן וכו', כידוע מעלים את הדין לשורשו שהוא להטיב ולקיים את העולם, וכן את ישראל שאי אפשר לעולם בלעדס, וכן נמי יחידים מישראל שהם עולם מלא, וכשמעלים כן את הדין לשורשו שהוא לקיום עולם ואינו כי אם על שונאינו שרוצים לאבד את העולם, נמתקים כל הדינין ומביאים אותו על שונאינו. וע"ע לעיל פר' ויצא ד"ה דהנה כל: 'כל שורש העולמות היה להטיב ית' לברואיו, ובשביל שראה שאין העולם מתקיים מרוב שפעו ית' צמצם אורו ית', והנה הצמצם הוא קמץ ומיעט אורו ית' והוה דין, אך הוא להטיב לבד שתבוא הרצון והחסד מכח אל הפועל, והוה טפל לחסד, וממנה שורש כל הדינין. והנה מי שיודע ומעלה את הדין אל שורשו פועל מיתוק הדין, כיון שמעלה כן להשורש הוא הצמצום שהי' רק לצורך קיום החסד הוה החסד עיקר, ואין בא הדין רק לקיום עולם, דהיינו על עובדי גלולים שלא יאבדו את העולם, ומסירים הפחד מישראל ומשליכים על עובדי כוכבים והרוצים למסור ולהלשין על ישראל וכיוצא בזה, כיון ששורש הפחד הוא לקיים העולם, פועל כן להיות הגמר כן. י. הקדמת הספר: 'דע כי שם בן ד' אותיות הוא כדמיון גוף האילן, ושם אדי"ה הוא עיקר האילן

סֵפֶר
דְּבָרַי
אֵמֶת

פְּרֻשֵׁת וַיִּשְׁלַח

בַּמִּדְבָּר (בר"ר עח, ה) ^א וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ
 (בראשית לב, לב) ^ב, הֵיטָה
 מִרְפָּאת בְּאֵבֵינוּ יַעֲקֹב וּמַלְהֻטָּת בְּעֵשׂוֹ
 וְאֶלּוּפִיו, וְהוּא סִימָן לְבָנָיו כו'. וְהוּא תְמוּנָה
 יִמְאֵן לוֹ, כִּי מִשְׁמַע שְׁמִפְרֵשׁ בְּזֶה הַפָּסוּק:
 וַיִּבְרָא קֶדֶם כָּל הָעֲנָן תְּפִלַּת יַעֲקֹב, וְאַחֵר
 כָּף מָה שֶׁצָּרִיף. דְּהֵנָּה יֵשׁ לְדַקְדָּק
 כִּי הֵלֵא הַתּוֹרָה הוּא שִׁיף בְּכָל זְמַן וּבְכָל

כל התורה
 שייכת בכל זמן
 ובכל אדם

אָדָם בְּפָנָי עֲצֻמוֹ, כִּי הוּא עוֹלָם קָטָן
 רְאוּי לְהִמָּצָא בּוֹ גַם כֵּן כָּל הַתּוֹרָה. וְעוֹד
 גַּם בְּפִשׁוּטוֹ לְשׁוֹן כְּפוּל 'מִיד אַחֵי מִיד
 עֵשׂוֹ, לְפָרוֹשׁ רְשׁ"י 'מִיד' שְׁנֵי מִיָּתְרוֹ, וְגַם
 'בָּא בִידוֹ' טוֹב לְבָאֵר כְּפִשׁוּטוֹ:

דְּהֵנָּה אֵימָא בְּרִיז' לִי שְׁאֲמָרוּ שֵׁם וְעֵבֶר
 לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ שֶׁעֵשׂוֹ אַחֵיו הוּא רַע
 וְאוֹיֵב וּבָנָיו יִהְיוּ אוֹיְבִים וְשׁוֹנְאִים

התנהגות עשיו
 עם יעקב היתה
 סימן
 להתנהגות זרעו
 לישראל

◆ צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת ◆

לשינתא. וע"ע חידושי הרשב"א שם: "לא איברא
 ליליא אלא לשינתא", כלומר לילי תקופת תמוז,
 אבל משם ואילך אדרבה אמרינן (שמו"ר מז, ה)
 'אין רינה של תורה אלא בלילה', ואמרינן (תענית
 לא). 'מכאן ואילך דמוסיף יוסיף'.
 א. 'ויזרח לו השמש וגו', א"ר ברכיה, ולמי לא
 זרחה השמש אלא 'לו' לרפואתו, אבל לאחרים
 אורה, ר"ה בשם ר' אחא אמר, כך היתה השמש
 מרפא באבינו יעקב ומלהטת בעשיו ובאלופיו.
 אמר לו הקב"ה את סימן לבניך, מה את השמש
 מרפא בך ומלהטת בעשיו ובאלופיו, כך בניך
 תהא השמש מרפא בהן ומלהטת בעובדי
 כוכבים, מרפא בהן 'וזרחה לכם שמי שמש
 צדקה ומרפא בכנפיה' (מלאכי ג, ב), ומלהטת
 בעובדי כוכבים 'הנה היום בא בוער כתנור' (שם,
 ט). ב. 'ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי
 אבי יצחק וגו'. עד 'ויזרח לו השמש כאשר עבר
 את פנואל והוא צולע על ירכו'. ג. עיין מאור
 עינים פר' תולדות ד"ה הנה נודע: 'קיבלנו מפי
 סופרים ומפי ספרים שכל התורה מוכרחת להיות
 בכל אדם ובכל זמן'. וע"ע יושר דברי אמת
 קונטרס ראשון: 'התורה הוא אלהותו ואלהותו
 היא נצחיות, כמו שאומרים כל תלמידי הבעש"ט
 בשמו שכל התורה צריכה להימצא תמיד בכל
 זמן בדרך חכמה ושכל'. ד. תנחומא פקודי ג.
 ה. ע"ע תולדות יעקב יוסף בראשית בהקדמה:

לפי מה שכתב הראב"ד בספר יצירה בסוד עולם
 שנה נפש, כי האדם נקרא עולם קטן, וכמו שיש
 קומה שלימה ברמ"ח אברים ושס"ה גידים
 בכללות פרצוף העולם, כך יש בשנה, וכן בנפש
 האדם שייכים כל רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא
 תעשה, רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, וכן מפורש
 בש"ס דמכות (בג: וכו'). ומעתה לפי זה תקשי הרי
 מצינו כמה מצוות שיש בכהנים מה שאינו
 בישראל, ויש כמה מצוות השייכים למלך ואינו
 בהדיוט, וכיוצא בענין זה, ואם כן איך יכול כל
 איש פרטי לקיים כל רמ"ח מצוות עשה ושס"ה
 לא תעשה, והם תרי"ג נגד רמ"ח אבריו ושס"ה
 גידיו וכו', ומכח הערות והספיקות הנ"ל מלאני
 לבי לבאר בעז"ה תרי"ג מצוות הנ"ל איך שהם
 בכל עת וזמן, והם בכל אדם, ואיך יש בו מקום
 לדבק בו יתברך בכל מצוה מתרי"ג מצוות.
 ו. ראה אור החיים: 'מיד אחי וגו'. רש"י ז"ל
 פירש 'אחי שאינו נוהג עמי כאח אלא כעשיו
 הרשע', ולדבריו ז"ל לא היה לו לומר אלא 'מיד
 אחי עשיו' ומוכן הדבר מיתור אומרו 'עשיו' כי
 אין לו אח זולתו'. ז. ראה צרור המור בראשית
 כה, לא: 'ויאמר יעקב מכרה כיום את בכורתך
 לי וכו', במדרש הנעלם אמרו שיעקב היה יושב
 אוהלים אוהלו של שם ואוהלו של עבר והם
 שנתנו לו עצה זו. וזהו 'יזיד יעקב נזיד', כמו 'כי
 בדבר אשר זדו' (שמות יח, יא) שתרגמו 'דחשיבו',

לְיִשְׂרָאֵל, וְהוּא סִימָן לְבָנָיו כְּפִי מַה שְּׂיִתְּנֶהָ עִמּוֹ:

וְהִנֵּה יַעֲקֹב הָיָה מִתְּיָרָא מַעֲשׂוֹ, וְגַם הָיָה מִתְּיָרָא שְׂלָא יִהְרַג הוּא אֶת אַחֲרִים", וְלָזֶה צָרִיךְ חֶסֶד עַל אַחֲרִים וְגַם פֶּחַד וּגְבוּרָה שְׂיִנְצֵל מִמֶּנּוּ וַיִּתְּגַבֵּר עָלָיו. וְעוֹד הָיָה מִתְּיָרָא אִם יִשְׁלִים עִמּוֹ שְׂלָא יִקְרַבְהוּ יוֹתֵר מִדָּאֵי וַיִּלְמַד מִמַּעֲשָׂיו חֲלִילָה":

יעקב התיירא שלא יהרגנו עשיו ושלא ידרוג אחריים ושללא יקרבוהו עשיו וילמוד ממעשיו

וְהִנֵּה בְּכָל אָדָם יָדוּעַ כִּי הַשְּׂנִי יִצְרִים הֵם כִּנְגַד יַעֲקֹב וְעֲשׂוֹיָא. וַיֵּשׁ יִצְרַן הָרַע הַמְּסִית לְחֶטָא, וַיֵּשׁ הַמְּלַמֵּד לְאָדָם לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת וּמְטַעָה אוֹתוֹ, שְׁהֵם עֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת בְּאַמֶּת, וְזֶה חֶסֶד וְשְׁלוֹם אֶפְשָׁר גַּם לַצְּדִיק לְהַכְשִׁיל רַחֲמָנָא לְצִלְיָיִךְ (וְעוֹד צָרִיךְ שְׂלָא יִבְטֵל מִן הָאָדָם מְכַל וְכַל, שְׂיִהְיֶה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עֲנִינֵי עוֹלָם הָזֶה וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה", כְּמוֹ

עשיו הוא יצה"ר ויש יצה"ר הבוסית להטוא ויש שאומר על עבירה שהיא מצוה ויש שנבטלו מכל עניני עוה"ז

◆ ציונים ומקורות ◆

ולכן יעקב חשב בעצה זו, שאמרו לו שם ועבר יש לך לידע כי זה האיש הוא יועץ בליעל ועתיד לענות אדם בריבו, וכל מלחמתו עם בניך, והוא בלען והוא שתיין והולך אחר התאוות, וסימן זה יהיה בידך כי אתה סימן לבניך, שאם זה האיש ימכור בכורתו בעד ככר לחם יהיה סימן לבניך כי ביום הדין הגדול לא יוכל עם בניך ויתפרש מהם מכח האכילה והלעטה משעיר עזאזל. ואחר שראה שמכר לו הבכורה בשביל אכילה והלעטה שמה, כי כן יעשה לבניו והקטגור יעשה סגור, כאומרם בפרקי ר' אליעזר (פמ"ה) שאמר סמא"ל יש לך עם כמלאכי השרת' וכו'. ח. ראה רש"י בראשית לב, ח: 'ויירא ויצר', 'ויירא' שמא יהרג, 'ויצר לו' אם יהרוג הוא את אחרים. וע"ע בר"ר עו, ב. ט. ע"ע זכרון זאת פר' וישלח ד"ה הצילני נא מיד אחי מיד עשיו: 'קשה לכאורה 'מיד' 'מיד' למה לי, אך הנה כתיב (שה"ש ת, ז) 'מים רבים לא יוכלו לכבות האהבה ונהרות לא ישטפוה', לשון כפול. כי יש שני יראות, א' שלא ירעו לנו העובדי כוכבים, וגם שלא יתקרבו אלינו יותר מדאי שלא להחטיא חלילה וחס שלא ללמוד ממעשיהם, והנה הראשון נקרא 'מים רבים' לשון 'מים הזדונים' (תהלים קכד, ה), ו'נהרות' הוא לשון שלום כדאיתא, 'לא ישטפוה' לא ימשכו את האהבה אליהם. וכן 'הצילני ממים רבים מיד בני נכר' (שם קמד, ז) יש לפרש כן, וכן כאן 'מיד אחי' שלא יהיה לי התחברות עמו חלילה שלא להחטיא, וכן 'מיד עשיו' שלא ירע כלל. י. ראה לעיל ד"ה ונבאר קודם: 'התורה הוא שייך בכל זמן ובכל אדם בפני עצמו. יא. ראה שלה"ק שער האותיות אות י' יצר טוב:

ידע כי ענין יצר טוב ויצר הרע הוא כדמות יעקב ועשיו, שלפי הנגלה עשיו הוא הבכור מאחר שיצא ראשון, אבל באמת יעקב הוא הבכור הטיפה ראשונה, כמו שפירש רש"י פרשת תולדות (בראשית כה, כו), ועשיו שיצא ראשונה הוא הקליפה הקודם לפני שהוא יעקב, כן באמת הנשמה קדמה לגוף, כי הנשמות נבראו כבר בבריאת עולם. וגם קודם שנולד משביעין אותו שילך בדרך הטוב, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (נדה ל:) על פסוק (ישעיה מה, כג) 'תשבע כל לשון'. וגם תינוק בזמן שהוא במעי אמו שנר דולק על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו וכו', ובגיהו מרחם משכחין ממנו כל מה שראה וידע והשיג, והוא אומרם שם, 'זכיון שיצא לאויר העולם בא מלאך וסטרן על פיו ומשכח ממנו כל התורה' וכו', ואז בצאתו להגילוי מקדים יצר הרע ליצר טוב, כדרך הקליפה הקודמת לפני. ו'אדם עיר פרא יולד' (איוב יא, יב), ו'יצר לב האדם רע מנעוריו' (בראשית ח, כא), עד אחר זמן בהגיעו לגדלות פועל בו היצר טוב. והנה לפי מראית עין נראה כי היצר הרע יותר זקן מייצר הטוב ולו משפט הבכורה, אבל באמת הוא להיפך. יב. ע"ע זאת זכרון פר' וישלח ד"ה עוד יש לפרש: 'הצילני' מ'יצה"ר, שהנה היצה"ר גם הוא בעל תשובה וחסיד, כי מלמד לאדם חסידות ותשובה וסיגופים, והכל באמת שלא כרצון הבורא ב"ה, כמו שאומרים למשל מצוה לעשות נקמה באותו אדם ולמסור ממנו לגוי חלילה וכיוצא בזה, ולפעמים לסגף עצמו, ושורש הכוונה אחר ישוב הדעת והתבוננות הרבה הוא בשביל התפארות. יג. ע"ע שם ד"ה וכן אפילו: 'וכן אפילו כשהכוונה

'אל תהיה צדיק הרבה למה תשומם' (קהלת ז, טז), 'שמעורר אותו להתקוטט לדבר מצוה ולהוכיח ברבים לבייש וכיזאצ בזה'. וקזה נבא לידי באור הפשוטה וגם הרמז: 'ויאמר אלקי אבי אברהם' פון להמשיך מדת חסדו שלא יהרג אחרים, 'ואלקי אבי יצחק' להפיל פחד על שונאיו ויתגבר עליהם שלא יהרגו אותו, 'ה' האמר אלי' כו' להיות ה' עמו שלא

יעקב המשיך מידת חסד שלא להרוג אחרים ומידת גבורה להתגבר על שונאיו ושם הו"ה להתדבק בה' ולא ללמוד מעשיו

ילמד ממעשיו, להיות דבוק בה'. (ובכך אדם", להמשיך אהבה ויראה ולפאר ליוצרנו", וגם לקיים תרי"ג מצות התלוים בשם הו"ה ברוך הוא):

'קטנתו' כו'. דיש לפעמים הגם שהקדוש ברוך הוא חפץ חסד [אף על פי כן] אינו עושה כל כך [חסד] לאדם [כדי] שלא יתגאה, [כי אם] להיות שפל בעיניו, כמו שאוהב יתברך האמת:

כח' האבות ושם הו"ה בעבודת האדם

לפעמים אין הקב"ה עושה חסד לאדם כדי שלא יתגאה

◆ ציונים ומקורות ◆

דאיהי מידת הגדולה מידת החסד וכו', יצחק ידע ליה בדרגא דגבורה דאיקרי פחד יצחק ודחיל ליה לעלמין, יעקב ידע מיגו דרגא דתפארת. וע"ע זכרון זאת פר' נח ד"ה ושלשים: 'שורש האבות אהבה ויראה ולפאר ליוצרנו'. כ. זוה"ק ח"א רנג. 'כל פיקודין דעשה ולא תעשה כולהו תליין מן שם יהו"ה, כמה דאוקימנא רזא דא, 'שמני' עם י"ה שס"ה מצוות לא תעשה, 'זכרי' עם ו"ה רמ"ח מצוות עשה, והא הכא רמ"ח ושס"ה'. כא. עיין זאת זכרון תחילת הספר ד"ה זה ידוע: 'הבורא ב"ה ברא העולם להטיב לברואיו להמבקשים הטבתו, ומי שהוא גרוע צריך טובות יותר, וניכר ענוותנותו יתברך שבמקום גדולתו יותר, ובלבד כשיטיב לו הבורא לא יחזיק עצמו בשביל זה לצדיק, כי אם יזכור שפלותו, שהש"י עושה כן טובות לחייבים בטובו וחסדו הגדול, וזה הוא הטעם שאין ממנין פרנס על הציבור אלא א"כ קופה של שרצים תלויה מאחוריו' (יומא כב), פי' פשוט שהוא שפל בעיניו אפילו שהוא באמת שפל וכו', כי מזה שהוא שפל ולא יתגאה בשביל שיענהו הש"י כי מכיר שפלותו ויהיה יכול הש"י לעשות טובות גדולות לישראל כרצון הבורא ב"ה להטיב לישראל וכו', אפילו אם הי' הפרנס צדיק וחסיד גדול, אם תבוא לו גאות בשביל מה שיענהו הש"י כי אין לו שפלות לזכור תמיד שלא יתגאה, אינו יכול חלילה ליתן לו כל חפצו, וחסר לישראל חלילה, כי אין הקב"ה רוצה ליתן עוה"ז להיות ע"י זה גרם אבידות עוה"ב, כי זה לא היה טובה. כב. ע"ע לעיל פר' נח ד"ה והנה עיקר: 'עיקר

הוא לשם שמים אם יותר מהכח של אדם גורם לו חולשה רחמנא ליצלן וביטול עבודת השי"ת וחילול השם חלילה, גם זה הוא מיצר הרע' וכו' עיי"ש. יד. ראה אבע"ז שם: 'אם התפללת מן הבוקר ועד הערב ותתענה והדומה להם 'תשומם', והענין תסור מדרך הישוב. וע"ע חובת הלבבות שער חשבון הנפש פ"ג חשבון כ"ה. וע"ע זכרון זאת פר' בראשית ד"ה ונח מצא: 'שהצדיק משגיח אליו יתברך לרצונו וחרד תמיד על עבודתו, אך בחכמה, וכמו שכתוב (קהלת ז, טז) 'אל תצדק הרבה למה תשומם' שלא יבוא מזה מרה שחורה ח"ו. וראה לעיל בהנהגות הנהגה ס. טו. ע"ע לעיל פר' ויצא ד"ה ויאמר יעקב: 'היראה העיקרית מלבשת בעיני ענוה, כי אינה עיקרית אם ע"י היראה מבייש בני אדם ואינו מכבד לאדם שאינו צדיק'. וע"ע זאת זכרון פר' ויחי ד"ה וכן יש: 'יש שמוכיח לבני אדם הגם שלבו נוקפו שהיא עבירה לבייש, אך מי שבווער בלבו אהבת הבורא ב"ה וחושב מאוד להשלים רצון הבורא ב"ה, וקשה לו מאוד מה שמכעיסין אותו, מוסר גם נפשו ממש ומוכיח. אך זה י"ל גם להיפך, כי גם זה אינו רצון הבורא ב"ה לבייש ולצער, כי 'בכל צרתם לו צר' (ישעיה סג, ט) חלילה, ואפי' יחיד המצטער שכינה מה אומרת קלני מראשי' (סנהדרין מו). טז. עיין זוה"ק ח"ג רלח. 'אברהם דרגיה חסד'. יז. עיין זוה"ק ח"ג יב: 'פחד דא יצחק'. יח. ראה לעיל ד"ה ונבאר קודם: 'התורה הוא שייך בכל זמן ובכל אדם בפני עצמו'. יט. עיין זוה"ק ח"ג שב. 'אברהם ידע ליה לקודשא בריך הוא מיגו אספקלריא דיליה

ספר
אהב
ישראל

אֱלֹהִים אָנִי רָצָה לֹמַר וְכִי עַל פִּי הִטְבַּע
מֵאוֹתוֹת בְּמוֹכָן שֶׁהֵם תַּחַת אוֹתוֹת
אֱלֹהִים אַתָּה רוֹצֵה שְׂיִהְיֶה לְךָ בְּנִים, הֲלֵא
מִן קֶדֶם ה' תִּבְעֵין הִנְנוּ מֵהַאוֹתוֹת
הַקּוֹדְמוֹת לְשֵׁם הַיְוָיָה הוּא וּבְרוּךְ
שְׁמוֹ הִנְנוּ טַדְהָרִי קִי מִשָּׁם אַתָּה צָרִיךְ

לְהַמְשִׁיךְ לְךָ בְּנִים, מִפְּנֵי שְׁזָה הַשֵּׁם כְּלוֹ
רְחָמִים גְּמוּרִים וְחֲסָדִים גְּדוּלִים קִי, וְהוּא
קֶדֶם שְׂיִהְיֶה הַיְוָיָה בְּעוֹלָם, וְהוּא בְּגִמְטְרִיָּא
כ"ב אוֹתוֹת הַתּוֹרָה קִי, וְעַל דְּרָךְ בְּנֵי חַיִּי
וּמְזוּנֵי בְּמִזְלָא תִּלְיִן (מו"ק כח.) קִי,
וְהַמְשַׁכֵּל יָבִין:

פְּרִשְׁת וַיִּשְׁלַח

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכָיו לְפָנָיו. רֵאשִׁי
תְּבוֹת וַיְמַל', רָצָה לֹמַר שְׂיַעֲקֹב
אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם מִלְּוַחַתְךָ אֶת עַרְלַת

יעקב טל וחתך
ערלת לב עשוי
והמתוך הימים
ע"י שם ע"ב

לְכָב אַחִיו. וְהִנֵּה וַיְמַל' הוּא גִימְטְרִיָּא
'אֱלֹהִים' שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּינִין, וְהַצָּרִיךְ
לְהַמְתִּיקוֹ, וְכֵן עָשָׂה וְהַמְתִּיקוֹן בְּהִרְאֵשִׁי

צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת

קצג. עיין פרי עץ חיים שער הברכות פ"ז.
קצד. ע"ע פירוש לבאר הגולה שם: 'ופי' ומנין שם
זה, כי ט"ד גימטריא י"ג רומז ל"ג מכילין דרחמי,
כי ט"ד פירושו שתיקה וצניעות כמ"ש התי"ט
במס' מידות פי"א משנה ג' בשם פסקי תוספות
(שם פיסקה ד) על 'שער טדי' שפירושו הצנועה
ע"ש, ובנידון דידן רומז על מעלות י"ג הגבוהים
והנעלמים המשפיעים לאותיות ה"ד שמספרם ט'
הם ט' מידות דז"א שהוא צינור ההשפעה, והוא
לשון ה"ד מגזירת 'הידד' שהוא לשון אושי קלא,
רומז על שהוא נגלה ומושג אצלינו, ובמייתחדים
אותיות טדה"ד מספרם כ"ב אותיות התורה,
כאשר ע"י ההנהגה להמשיך שפע אחרון בני חיין
ומזונין'. קצה. ע"ע פירוש לבאר הגולה שם:
'גילה לנו רבינו הקדוש הגאון האלקי מוהר"ר
דוב בער ז"ל מ"מ דק"ק ראוני בפסוק (כמדבר כה,
יד) 'זאת עולת חודש בחודשו', כי במילה 'זאת'
נרמזו ב' הנהגות הנ"ל, אחד היא הטבעית
המסודרת עפ"י שבעת ימי בראשית הנרמז באות
ז', והשנית היא הנהגה התורית אשר היא עפ"י
כ"ב אתון דאורייתא מאות א' ועד תי"ו שבמילה
ז'את', דהיינו שע"י כ"ב אותיות נוכל להפוך
רצונו יתברך, להפוך הכל לששון ולשמחה וכל

טובה ולחדש הכל, וזה 'עולת חודש' ודפח"ח'.
וע"ע עבודת ישראל פר' ניצבים ד"ה וגם זה רומז
הילקוט: 'התורה שורשה מכ"ב אותיות הרומז
למספר שם ט"ד ה"ד, כי ט"ד רומז על י"ג מכילין
דרחמי, כי ט"ד בגימטריא י"ג וכו'. וה"ד מספרו
ט' וכו', וצריך לחברם על ידי עסק התורה כ"ב
אותיות, ובחיבורם נעשה שם טדה"ד הנ"ל שהוא
השם שלפני השם הוי"ה באותיות א"ב.
קצו. עיין זוה"ק ח"א רנו: 'תא חזי, בני חיי ומזוני
לאו בזכותא תליא מילתא וכו', אלא במזל
עילאה עתיקא דכולא תליין'. וע"ע שם קפא.
תיקו"ז כה: וע"ע זאת זכרון פר' נשא ד"ה והנה
יש: 'יש דברים שצריכים מאוד לקיום עולם ואי
אפשר בלעדם, תלה אותם הבורא ב"ה בעולם
שנק' אריך אנפין כדי שלא תהי' מניעה ע"י שום
חטא, והוא בני חיי ומזוני שאינם תלויים בזכותא
אלא במזל שהוא בעולם הנקרא אריך אנפין.
וע"ע ליקוטי תורה להאריז"ל פר' תולדות ד"ה
ויעתר יצחק.

א. וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשיו אחיו
ארצה שיעיר שדה אדום'. ב. ע"ע ספר בת עין
פר' וישלח ד"ה וישלח יעקב: 'גם מרומז בר"ת
ו'ישלח יעקב מלאכים ל'פניו ר"ת 'וימל', בחי'

יעקב המתק
שם אלקים
ועשה כמנו
'חנן'

תבות של אֵל עִשׂו אָחיו גִּמְטָרְיָא שם
הַקְדוּשׁ עִיב מְקוֹר הַחֶסֶד וְהַרְחָמִים:¹
וַיֵּלֶךְ פִּי זֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ הַפְּסוּק (בראשית לג, ה)
'וַיֹּאמֶר מִי אֱלֹהֵ לָךְ', כִּי הָיָה גְדוֹל
מְאֹד מִסְטָרָא דִּילֵיהּ, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ 'מִי אֱלֹהֵ',
הֵינִי שְׂאֵתָהּ רוּצָה לְקַשֵּׁר וּלְיַחַד אֵלֹהֵי הַשָּׁנִי
שְׁמוֹת מִי אֱלֹהֵ, וְלַעֲשׂוֹת מִהֶם הַצְּרוּף
אֱלֹהֵיִם, וְכַמְבָּאָר בִּזְהַר הַקְדוּשׁ פְּרִשְׁת
בְּרֵאשִׁית², וְלָזֶה הִשְׁיִבּוּ יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלֵינוּ
הַשְּׁלוֹם, לֹא כְּמוֹ שְׂאֵתָהּ סוֹבֵר, כִּי הַצְּרוּף
אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה כְּכֹר, רַק שְׂאֵנִי מִמְתִּיקוֹ
וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ 'חֲנוּן', וְזֶהוּ 'הִילָדִים אֲשֶׁר
חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ, וְהִבֵּן:

כל מעשי יעקב
ודבוריו היו
לתקן ודעו בכל
הדורות

אֵת תַּבְּת 'לְפָנָיו' אֵינוּ מוֹכֵן לְכַאוּרָה, וְכֹכֵר
הַרְגִּישׁוּ בּוֹ מִפְּרִשֵׁי הַתּוֹרָה, וְאֶעֱנֶה גַם
אֲנִי חֲלָקִי עִמָּהֶם. דְּהֵנָּה יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלֵינוּ
הַשְּׁלוֹם שֶׁהוּא שֶׁרֵשׁ שֶׁל הַכְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל
מִכָּל הוֹרֵי הַדּוֹרוֹת עַד עֲקֻבוֹת מְשִׁיחָא, אֲזַ
מְסַתְמָא כָּל הַמַּעֲשִׂים וְהַדְּבוּרִים שֶׁלוֹ
שְׁנֹכְתָבוּ בַּתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, הֵינִי הַדְּבוּרִים
שֶׁדָּבַר עִם בֵּת זוּגוֹ, וְדַבְּרִי פִּיּוֹס וְרֻצּוֹי

וְהַהֲכַנְעָה שְׂעֵשָׂה נֶגֶד אָחִיו, וְהַשְּׁלִיחוֹת
שְׂשֻׁלַח, וְסִדְר הַדְּבָרִים שְׂשֵׁם כְּפִי שְׁלוּחָיו,
לֹא זֶה בְּלִבְד הָיָה זֶה עֲבוּר תַּקְוֹן עֲצָמוֹ
לְצַרְכּוֹ וּלְצַרְךָ בְּנֵינוּ שְׂבֻטֵי יֵה, אֲלֵא אֵף גַּם
כְּוֹן יַעֲקֹב בְּכָל זֹאת לְחַקֵּן כָּל הַעֲנֻנִים
וְהַרְפַּתְקָאוֹת שְׂיַעֲבְרוּ עַל זְרַעוֹ בְּכָל דּוֹר
וְדוֹר עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת³. דְּרַף מְשֻׁל, זֶה
הַעֲנֵן מִהַשְּׁלִיחוֹת לְאָחִיו וּמֵה שְׂפִיסוֹ וְכַפֵּר
פְּנֵיו בְּמִנְחָה, בְּזֶה הוֹעִיל גַּם כֵּן לְדוֹרֵי
דּוֹרוֹת בְּכָל עַת כְּשֶׁעוֹמְדִים עָלֵינוּ הַמְצָרִים
וּמַעֲרִיקִים אֲזַ גַּם כֵּן נִתְעוֹרְרוּ הַמְּלַאֲכִים
מִמֶּשׁ שְׂשֻׁלַח יַעֲקֹב לְאָחִיו וְנִנְאָמְנִים הֵם
בְּשְׁלִיחוֹתָם לִילָף תְּמִיד בְּשְׁלִיחוֹת יַעֲקֹב
בְּעַת הַמְצָרָף לְפִיס אֶת אָחִיו וְלִהְשָׁקִיטוֹ
מִכַּעֲסוֹ וְחֻמְתּוֹ וְלִהְשָׁבִית מְעָלֵינוּ כָּל
הַמְקַטְרָגִים וּמַשְׁטֵינִים:

וְזֶהוּ שְׂאֵמֵר הַכְּתוּב 'לְפָנָיו', רָצָה לוֹמַר
שְׂמֶסֶר לָהֶם שְׁלִיחוֹת זֶה עַל הַעֲתִיד
גַּם כֵּן, שְׂיִלְכוּ תְּמִיד בְּכָל עַת הַצְּרָף
כְּשֶׁיִּרְצָה לְהַצִּיר לְזֶרַע יִשְׂרָאֵל, אֲזַ יְפִיסוֹ
אוֹתוֹ וַיִּשְׁקִיטוֹ אוֹתוֹ. כִּיּוֹן שְׂכָל הַכְּנָסֶת

שליחות
הבולאים
היתה לדורות
שכשורעים
להציר לישראל
הולכים הם
להשבית
המשטנים

◆ ציונים ומקורות ◆

תיקו"ז מב: "בראשית ברא אלהים" מ"י אל"ה/
עליה איתמר (ישעיה מ, כו) 'שאו מרום עיניכם
וראו מי ברא אלה'. ו. עיין פרי עץ חיים שער
הסליחות פ"ח: 'חנן'. הנה הוא גי' ק"ב, והוא
לרמו על שורש הכל, שהוא שם אלהים בכללות,
אשר בו ק"ך צירופים כנודע, והם גי' וחנן'.
ז. עיין פי' הטור, תולדות יצחק, כלי יקר ואוה"ח.
ח. עיין רמב"ן בראשית יב, ו: 'אומר לך כלל,
תבין אותו בכל הפרשיות הבאות בענין אברהם
יצחק ויעקב, והוא ענין גדול, הזכירוהו רבותינו
בדרך קצרה, ואמרו (ראה תנחומא לך לך ט) 'כל מה
שאיירע לאבות סימן לבנים', ולכן יאריכו
הכתובים בסיפור המסעות וחפירת הבארות
ושאר המקרים, ויחשוב החושב בהם כאילו הם
דברים מיותרים אין בהם תועלת, וכולם באים
ללמד על העתיד, כי כאשר יבוא המקרה לנביא

למול את ערלת הלב, שיהיה הלב נקי מכל בלתי
לה, יהי רצון שנוכה לזה כן יהי רצון אמון. הר"ת
'וימל' שמעתי מהרב הקדוש ז"ל מאפטא, אך
איני זוכר בפרטיות האין ביאר אותו. וע"ע זכרון
שמואל פר' וישלח ד"ה עוד בפסוק הנ"ל וישלח,
וע"ע שם ד"ה עוד בפסוק הנ"ל בדברי: 'בדברי
אדמו"ר ממעוזבוש שאמר שר"ת 'וימל' ולא פירש
דבריו, ואמר לי בפירוש שמונת דברי זה אפרש.
על כן אפרש דבריו וכו' עיי"ש. וע"ע שם ד"ה
במדרש ברכות. ג. עיין תיקו"ז ח. 'ומקור דאילין
הוי"ן כחושבן חסד, דבהון צריך למבני בנינא דא
דאינון מחסד, דמקור דהווייתיה איהו יו"ד ק"י
וי"ו ק"י, דסלקי לע"ב הווי"ן כחושבן חסד'.
ד. 'וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים
ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן
אלהים את עבדך'. ה. עיין שם ח"א ד. וע"ע

ישראל הם מכחו וכוללים בו, הגם שלא יצאו עדין מפתח אל הפעל, והיו אז דבר שלא בא לעולם, עם כל זה זכה להם שלא בפניהם, וזהו 'לפניו', רצה לומר לפני הדבר שהוא, הגם שעדין לא היו הדורות הללו בעולם, הקדים רפואה להשפית מעליהם כל מיני משטנים ומקטרגים שיעמדו עליהם בכל דור ודור, הינו שילכו המלאכים הנ"ל בשליחותם זו להיטיב לזרעו, ולזה נכתב זה בתורה הקדושה שהיא נצחית, וזהו שאמר הכתוב 'אל עשו אחיו, רצה לומר אז נתן הפתוב סימן איזה עשו, הינו שהוא אח ליעקב, אבל באמת גם לנו פעל ועשה כל זאת בכל עת שיצרך ועדין הם הולכים בשליחות זו, 'שדה אדום', אשר משם נמשכים הדינים והמקטרגים המכונים בשם שער אדום^ט, להשקטם מכעסם ולהפך לבכם אלינו לטוב עד ביאת צדקנו במהרה בימינו אמן:

הבורא של יעקב אבינו עליו השלום כל ימיו, וכל מחשבותיו הקדושות ומגמותיו, היו רק להעלות כל המדרגות התחתונים מעולם לעולם עד אין סוף ברוך הוא וברוך שמו, ולהמשיך שפע רב טוב וחסד עליון על כל הנבראים היצורים והנעשים מעלמין עלאין קדישין, וליחדם ולקשרם, ולזה ייעבר את מעבר 'יבק', 'יבק' הוא גימטריא ג' שמות הקדושים אהיה הני"ה אדנ"י^א, וגם גימטריא הני"ה אלהים^ב, ייעברם את הנחל' בסוד נחל עליון מזלא עלאה קדישא סוד נ'צר ח'סד ל'אלפים^ג, ייעבר את כל אשר לו' הינו כל הכוחות שלו העוברים דרך אותן העולמות, ויחדם וזווגם וקשרם יחד בקשר אמת:

וזאת ידוע שה' אותיות מנצפ"ך הם ה' גבורות קדושות^ד, ואותיות צפ"ך אינם כל כך גבורות חזקות, כי צפ"ך הוא מלשון 'נפת צופים' (תהלים יט, יא)^ט, לשון מתוק, רק מ"ם ונו"ן הם גבורות יותר חזקות^{טז}. ולזה יעקב אבינו עליו השלום בעת שהעלה והמתיק את העולמות, שכח להעלות ולהמתיק את הפ' ואת הך' מפני שאינם חזקות כל כך, וזהו 'שכח צופים'

יעקב נפל לבחי' קטנות כדי שבעלייתו יעלה איתו בחי' הדינים של אותיות פ"ך ששכח להגותקם

עבודת יעקב היתה להעלות התחתונים עד א"ס ב"ה, ולהמשיך שפע לבשר

ייעבר את מעבר יבק ג', ויותר יעקב לבדו ג' ויאבק איש עמו ג'. ופרש רש"י ז"ל 'שכח פכים קטנים'. ויש לומר בזה על דרך רמז, דעקר עבודת

◆ **ציונים ומקורות** ◆

בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה.
 יא. וזה"ק ח"ג ריו. יב. שער הכוונות דרושי הקדיש דרוש א, דרושי כוונות ק"ש דרוש ה. יג. עיין פרי עץ חיים שער הסליחות פ"ח. וע"ע שער מאמרי רשב"י שער ב דף מד. והנה התיקון השמיני של אריך אנפין הוא 'מזלא' כנזכר באיזרא רבא (ח"ג קלד.), ולפיכך 'נוצר חסד' שהוא רמזו לו וכו'. יד. וזה"ק ח"א קא. טו. 'הנחמדים מזהב ומזו רב ומתוקים מדבש ונופת צופים'. טז. עיין קהלת יעקב ערך ה: ה' גבורות, ג' הן ממותקות, והן אותיות צפ"ך מנצפ"ך, כי חמישה גבורות הן ה' אותיות

משלושת האבות, יתבונן ממנו הדבר הנגזר לבוא לזרעו. וע"ע שם לב, ט. ט. עיין וזה"ק ח"ג קלה. 'הדא הוא דכתיב, (בראשית לו, לא) 'ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום', בארץ אדום, באתר דכל דינין מתקיימין תמן'. וע"ע קהלת יעקב ערך שעיר: 'שעיר הוא בחינת דין, ועל הרוב הוא דין דקליפה דרגא דעשוי איש שעיר'. י. 'ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבור את מעבר יבוק. ויקחם ויעבירם את הנחל ויעבר את אשר לו. ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עימו עד עלות השחר. וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו וגו'. על כן לא יאכלו

סֵפֶר
עֲבוֹדַת
יִשְׂרָאֵל

אותו בחסד דהינו צרוף שמו 'בן ימין' כי ימין הוא החסד ונמתקו הגבורות:

החסדים כידוע שם מהאר"י ז"ל, ולכן רצה יעקב להמתיקו בחסד וקרא לו בנ"מין וקשר

פרשת וישלח

מי כאל. אמנם אמת נודע מספר הערוף שרש 'אין', כי מלת 'אין' יש בו במשמע הן ולא, כי בלשון מקרא מצינו שמושו לאו, ובלשון חז"ל אמרו בהודאה על איזה דבר אמר ליה אין. ומצינו במסכת קדושין (ד.) שדרשו חז"ל מדלא כתיב 'אן' כסף, שמע מנה אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר. ומזה תראה כי יש במלת אין שני משמעות, הן ולא, דהינו אן בלי יו"ד באמצע מורה על לאו והיו"ד מורה על יש שבקרב ונדרש לכאן ולכאן, עין בערוף ומשם תראנו:

ויותר יעקב לבדו. איתא במדרש רבה (עו), (א) 'אין כאל ישרון' (דברים לג, כו) רבי ברכיה בשם רבי יהודה ברבי סימון אמר, אין כאל ומי כאל ישרון, הנאים והמשבחים שבכם. אתה מוצא כל מה שהקדוש ברוך הוא עתיד לעשות לעתיד לבוא הקדים ועשה על ידי הצדיקים בעולם הזה, הקדוש ברוך הוא מחיה את המתים, אליהו ואלישע החיו מתים. הקדוש ברוך הוא מקבר את המעוט, אליהו ברוך את המעוט. הקדוש ברוך הוא פוקד את עקרות, ואלישע פקד עקרות. הקדוש ברוך הוא ממתיק את המר, ואלישע המתיק את המר. הקדוש ברוך הוא ממתיק את המר במר, ואלישע המתיק את המר במר. רבי ברכיה אמר, אין כאל ישרון ומי כאל ישרון, ישראל סבא, מה הקדוש ברוך הוא כתיב ביה (ישעיה ב, יז) 'ונשגב ה' לבדו', אף יעקב ויותר יעקב לבדו, עד כאן לשונו:

ועל פנה זאת הולך וסובב מדרש חז"ל ש'לפנינו דכתיב 'אין כאל ישרון', משמעותו שיש גם כן כאל והם הנאים ומשבחים שבכם, ומה שכתוב ונכלל הכל במלת 'אין' לדרשא הוא דאמא, להורות לנו דרך האמת וגדלת מעשה הצדיקים באיזה ענין הם מתגדלים ושנים לבוראם כדברי המדרש, הוא גיהו במדרגת 'אין' שמתדבקים בו, דהינו שהם בעיניהם נחשבים לאין ואפס מגדל השגתם קדשת הבורא ומידעתם קצורם בעבודה נגד מה שהם חייבים להבורא ברוך הוא, ומתוך כך הם ענוים ושפלים בעיני עצמם ואינם

המדרש הזה מלמדנו ענין שכתוב (שמואל ב כג, ג) 'צדיק מושל יראת אלהים' לדעת מעשה הצדיקים וחידותם. והנה ראשית הדרש 'אין כאל ומי כאל ישרון הנאים והמשבחים שבכם' לכאורה נראה שהוסיף המדרש בפסוק מה שלא כתב בו

תיבת 'אין' יש לה ב' משמעותות הן ולא

הצדיק ע"י שפלותו שנחשב בעצמו לאין, משתווה לבורא

ציונים ומקורות

חוששים לטובת עצמן, אדרבה מפקירים את עצמם וכל אשר להם בעבור כבוד הבורא ברוך הוא ותורתו ומצוותיו:

וַעַל יְדֵי זֶה שֶׁהֵם זֹכִים לְבַחֲנֵינָא 'אִין' מְתַדְבְּקִים בְּגוּפָא דְמִלְכָא וּמְחַדְשִׁים בְּעוֹלָם גְּזֻרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנַחְמוֹת כְּפִי רְצוֹנָם, וְכִמוּ שְׂאֲמְרוּ (תמורה לא.) לְעֵנִין אֶפְרוּחַ הַנּוֹלָד מִן הַבִּיצָה בֵּין מִסְרַח לְגִבּוֹל הוּי עֶפְרָא, וְהֵינּוּ כְּשֶׁדָּבַר רוּצָה לְהַשְׁתַּנּוֹת מֵעֵנִין לְעֵנִין צָרִיף לְבֹא כְּרַגַע לְבַחֲנֵינָא 'אִין' וְאַחַר כֵּן יֻכַּל לְהַתְחַדֵּשׁ וְלִהְיוֹת עֵנִין שְׂלֵא הֵיךְ בַּתְּחִלָּה. וְכֵן עֵנִין אֵיזָה גְזֻרָה שְׂצָרִיף לְהַשְׁתַּנּוֹת מִדַּת הַדִּין לְרַחֲמִים צָרִיף לְהִיּוֹת עַל יְדֵי הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵינָא 'אִין' כְּנִ"ל, וְעַל יְדֵי בְּטֵל הַצְּוֵרָה הָרֵאשׁוֹנָה וּמִתְהַנֶּה צְוֵרָה חֲדָשָׁה וְצְרוּף אַחַר וְכִיּוֹצֵא בְּנָה:

וַעַל יְדֵי זֶה הִחִיו אֱלֹהֵיו וְאַלִּישַׁע אֶת הַמֵּת וּבְרָכוּ אֶת הַמוֹעֵט, וְכִמוּ שְׂאֲמְרוּ בְּגִמְרָא (תענית כה.) שְׂאֲמַר רַבִּי חֲנִינְיָא בֵּן דּוּסָא מִי שְׂאֲמַר לְשִׁמּוֹן וַיְדַלֵּיק יֵאמַר לְחַמֵּין וַיְדַלֵּיק וְהַדְּבִיק הַכֹּל לְשֵׁרֶשׁ מִי שְׂאֲמַר וְהֵיךְ הָעוֹלָם וְנִתְעַלָּה הַדְּבַר בְּבַחֲנֵינָא אִי"ן עַד שֶׁהִשִּׁיג כַּח הַדְּלָקָה מַה שְׂלֵא הֵיךְ בּוּ מִקֵּדָם:

'הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹקֵד אֶת עֲקָרוֹת וְאַלִּישַׁע פּוֹקֵד עֲקָרוֹת', כִּי 'הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹקֵד' דִּהֵינּוּ כְּבָכּוֹל בְּשֵׁם פַּק"ד וְהוּא אַחוּרִים דְּע"ב כְּפִנּוּדְע"ב, וְהֵשֵׁם הַזֶּה עִם הַכּוֹלֵל עוֹלָה שֵׁם 'אֵל' בְּמִלּוּאוֹ וְשִׁתִּי פְעָמִים שֵׁם זֶה עוֹלָה ש"ע, וְנִרְמַז בְּשֵׁם 'אַלִּישַׁע' שֶׁבְּקִדְשָׁתוֹ נִדְבַק לְשֵׁרֶשׁ ש"ע נְהוּרִין וּפְקֵד אֶת הָעֲקָרוֹת:

שפלות הנדיק מביאתו שמתדבק בנפא דמלכא ויכול לחדש גזרות טובות

כשמתעלה הדבר לבחי' אין יכול להשיג כח שלא היה בו קודם

ביאור ע"פ סוד ענין אלישע שפקד עקרות כמו הקב"ה

אַחַר כֵּן שָׁם בַּמִּדְרָשׁ הוֹסִיף רַבִּי בְּרַכְיָה לְדַרְשׁ 'יִשְׂרָאֵל סַבָּא' מִדְּכַתִּיב 'וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ', דִּהֵינּוּ שְׂיַעֲקֹב אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם כְּשֶׁהִלָּף לְקִרְיַת עֵשׂוּ בְּנֻדְאֵי הַצָּרִף בְּלִילָה הַזֹּאת לְפָנִים לַעֲשׂוֹת יְחוּדִים נִפְלְאִים לְהַמְתִּיק הַדֵּינִים שְׂלֵא יִשְׁלְטוּ, וְכִמוּ שְׂאֲמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ שֶׁ'הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְמַתִּיק אֶת הַמֵּר אִף אֲלִישַׁע הַמְתִּיק אֶת הַמֵּר'. וְהוֹסִיף לֹמַר 'אֶת הַמֵּר בְּמֵר', דִּהֵינּוּ שֶׁהַמְתִּיק דֵּינִים בְּשֵׁרֶשׁוֹ, וְכֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ הִנְ"ל כְּשֶׁהַצָּרִף לְהַמְתִּיק הַדֵּינִים מִסְתַּמָּא הֵיךְ צָרִיף לְבֹא וְלְדַבֵּק בְּבַחֲנֵינָא 'אִין' כְּנִ"ל. וְזֶה שְׂאֲמַר 'וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ', שְׂיַצָּא מִכָּל בַּחֲנֵינָא גְשָׁמִיּוֹת וְנִשְׂאָר לְבַדּוֹ בְּמָקוֹם דְּכַתִּיב 'וְנִשְׁגַּב ה' לְבַדּוֹ', כִּדִּי שְׂעַל יְדֵי זֶה יֻכַּל לְהַמְתִּיק הַגְּבוּרוֹת בַּחֲסִדִּים כְּנִ"ל:

וַיֵּאמֶר שְׂלַחְנִי כִּי עֲלָה הַשְּׁחַר. בַּמִּדְרָשׁ (בר"ר עח, א) 'כְּתִיב (איכה ג, כג) 'חַדְשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אַמּוֹנְתָךְ', אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בַּר אַבָּא, עַל שְׂאֲתָהּ מְחַדְשָׁנוּ בְּכָל בָּקָר וּבָקָר אָנוּ יוֹדְעִים שְׂרַבָּה אַמּוֹנְתָךְ לְהַחִיּוֹת אֶת הַמֵּתִים. אָמַר רַבִּי אֶלְפִּסְנָדְרִי, מִמָּה שְׂאֲתָהּ מְחַדְשָׁנוּ לְבָקָרְנוֹ שֶׁל מַלְכֵיּוֹת אָנוּ יוֹדְעִים שְׂאֲמּוֹנְתָךְ רַבָּה לְגַאֲלָנוּ. רַבִּי חֵלְבוֹ בְּשֵׁם רַבִּי שְׂמוּאֵל בַּר נַחֲמָן אָמַר, לְעוֹלָם אֵין כַּת שֶׁל מַעְלָה מְקַלְסַת וְשׁוֹנָה, אֲלֵא בְּכָל יוֹם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹרָא כַּת מְלָאכִים חֲדָשִׁים וְהֵן אוֹמְרִים שִׁירָה חֲדָשָׁה לְפָנָיו וְהוֹלְכִים לָהֶם. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, הַשְּׂבָתִי אֶת רַבִּי חֵלְבוֹ וְהַפְתִּיב 'וַיֵּאמֶר שְׂלַחְנִי כִּי עֲלָה הַשְּׁחַר' וְהִגִּיעַ זְמַנִּי לֹמַר שִׁירָה 'וְכוּ', עֵין שֵׁם:

בהליכת יעקב לקראת עשו עשה חודים להמתקת הדינים

◆ ציונים ומקורות ◆

ותרבע אותו, יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י וי"ו ה"י, הם קפ"ד. וע"ע ספר הליקוטס פר' וירא

ב. עיין שער המצות פר' ואתחנן: 'הו"ה' דיודי"ן האחוריים שלה הם קפ"ד, י' י"ה י"ה י"ה י"ה

אף כשאדם
מת נשאר בו
רושם חיות
ועל זה חל
ברכת תחיית
המתים לעתיד

נראה לבאר דעת רבי שמעון בר אבא לפי דעת החולקים והקובלים על ענין תחיית המתים, דהינו לא שהמת מת לגמרי ואחר כך יבא בריה חדשה, רק הגם שהאדם מת על כל פנים נשאר בקרבו איזה משהו וענין רשם חיות שיחול עליו ברבת תחיית המתים לעתיד לבוא, וכדאי תא במדרש (בר"ר כח, ג) שמעצם לזו שבאדם שאינו נרקב, ממנו יבנה האדם וישוב כמו שהיה:

ונבוא עוד להביא ראיה לזה מדברי חז"ל (ברכות נו:): שאמרו 'שנה אחד מששים שבמיתה', ואם נפשך לומר שעל ידי מיתתו של אדם מסתלק כל רוח חיונית ולא נשאר בו מאומה, איך המשילו חז"ל שנה למיתה והעריכו בערך חלק אחד מששים בין שעל כל פנים בשעת תרדמת האדם נשאר בו איזה קיסטא דחיותא, מה שאין כן כשהוא מת, מת לגמרי, ואין לשנה ומיתה שום ערך בהדי הדדי, ואין המשל דומה לנמשל לומר שזה החי עדין מת אחד מששים ממת לגמרי. אלא ודאי כדאמרן שגם כשהאדם מת נשאר איזה הכל דגרמי שיקום על ידי זה לעתיד לבוא כשירצה היוצר להעמידו. אמנם החיות הלז הוא חלק קטן מאד, לכן שערנו חז"ל שחלק חיונית הקטן הזה הוא אחד מששים שיש חיות באדם הישן וינגדו השנה הוא אחד

במיתה יש
חלק אחד של
חיות ושישים
של מיתה
ובשנה להופך

מששים שבמיתה ואז שיך השווי ודמיון ביניהם, כלומר שהישן חי ששים חלקים וחלק אחד מת, ולהפך במיתה מתים ששים חלקים וחלק אחד חי, ודברי חז"ל כדרכונות וסודות צפונות, לכן דעת רבי שמעון בר אבא הנ"ל ממה שאתה מחדשנו בכל בקר, דהינו שאנו מתעוררים מהשנה על ידי זה 'אנו יודעים שרבה אמונתך להחיות המתים' כי כמו כן נשאר רשם חיונית במת כמו עצם לזו וכנ"ל:

ורבי אלכסנדר אמר משל כזה לענין הגאולה האמתית שאנו מחכים לה שאי אפשר להבין אותה על בריה אין יעשה ה' נס הגדול בארץ לרומם קרן ישראל מכל צרותיהם. אכן ממה שאתה מחדשנו לבקרן וכו' אנו רואים שנשאר בקרבנו קיסטא דחיותא ורחמי ה' יתברך בצרותינו להושיע אותנו מיד הקמים עלינו, ומזה 'אנו יודעים שרבה אמונתך לגאלנו ובודאי יש בקרבנו אור זרוע מאת ה' שיתעוררו רחמי לגאולה שלמה, והוא כעין הדמיון הנ"ל שאמר רבי שמעון בר אבא, והבן, כי הגאולה השלמה נקרא גם כן תחיית המתים, חיי הנפשות:

ואמר רבי חלבו, במערכת המלאכים לעולם אין פת מקלסת ושונה, אלא הקדוש ברוך הוא בורא פת חדשה ואומרת שירה חדשה והולכת לה. והמקבלים אמרוה

מהניסים שיש
בלות אנו
יודעים שנשאר
בו אור זרוע
שתעוררו
רחמי הש"ת
עלינו ויגאלנו
בנאולה
השלימה

בישול
המלאכים אחר
שירתם הוא
מחמת
התדבקותם או
באין סוף

◆ **ציונים ומקורות** ◆

עליו בפטיש נחלק הסדן ונבקע הפטיש ולא חסר כלום'. ה. עיין זוה"ק ח"ג בה: 'כתיב (דברים ד, כד) כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא, אית אשא אכיל אשא, אשתא דקודשא בריך הוא אכיל אשא אחרא, ותא חזי אית מלאכין דאמרין שירתא קמי קודשא בריך הוא, ואינון מתבטלי כד מסיימי ההוא שירתא, בניצוצא דא'. ועיין שלה"ק מסכת שבועות פרק תורה אור אות רכ.

ס' כא עה"פ 'זה' פקד את שרה'. ג. בהוצאת הרב ח"צ הלבשרשטאם העיר דאולי צ"ל החוקרים והמקובלים. ד. 'אדריאנוס שחיק עצמות שאל את רבי יהושע בן חנניא, א"ל מהיכן הקב"ה מציץ את האדם לעתיד לבא, א"ל מלוו של שדרה, א"ל מנין אתה יודע, א"ל איתיתיה לידי ואנא מודע לך, טחנו ברחים ולא נטחן שרפו באש ולא נשרף נתנו במים ולא נמחה נתנו על הסדן והתחיל מכה